

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 233/2014

z 11. marca 2014,

ktorým sa ustanovuje nástroj financovania rozvojovej spolupráce na obdobie 2014 – 2020

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 209 ods. 1 a článok 212 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Toto nariadenie tvorí súčasť politiky rozvojovej spolupráce Únie a predstavuje jeden z nástrojov poskytujúcich podporu vonkajším politikám Únie. Nahrádza nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1905/2006 ⁽³⁾, ktorého účinnosť sa skončila 31. decembra 2013.
- (2) Boj proti chudobe zostáva hlavným cieľom rozvojovej politiky Únie, ako je stanovené v hlave V kapitole 1 Zmluvy o Európskej únii (Zmluva o EÚ) a v piatej časti hlave III kapitole 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a to v súlade s miléniovými rozvojovými cieľmi a ďalšími medzinárodne dohodnutými rozvojovými záväzkami a cieľmi schválenými Úniou a členskými štátmi v kontexte Organizácie Spojených národov (OSN) a iných príslušných medzinárodných fór.
- (3) Spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, Európskeho parlamentu a Komisie o politike rozvoja Európskej únie ⁽⁴⁾: „Európsky konsenzus“ (ďalej len „Európsky konsenzus“) a zmeny ním schválené poskytujú všeobecný politický rámec, orientácie a zameranie s cieľom usmerňovať vykonávanie tohto nariadenia.

- (4) Pomoc zo strany Únie by časom mala prispieť k zníženiu závislosti od pomoci.
- (5) Činnosť Únie na medzinárodnej scéne sa má riadiť zásadami, ktoré sa uplatnili pri jej založení, rozvoji a rozšírení a ktoré hodlá podporovať vo zvyšku sveta, a to demokraciou, právnym štátom, univerzálnosťou a nedeliteľnosťou ľudských práv a základných slobôd a ich dodržiavania, zachovávaním ľudskej dôstojnosti, zásadami rovnosti a solidarity a dodržiavaním zásad Charty Organizácie Spojených národov a medzinárodného práva. Únia sa usiluje rozvíjať a upevňovať záväzok k týmto zásadám v partnerských krajinách, územiach a regiónoch prostredníctvom dialógu a spolupráce. Presadzovaním uvedených zásad Únia preukazuje svoju pridanú hodnotu ako aktér v rámci rozvojových politík.
- (6) Pri vykonávaní tohto nariadenia a najmä počas procesu programovania by mala mať Únia riadne na zreteli priority, ciele a referenčné hodnoty v oblasti ľudských práv a demokracie, ktoré Únia stanovila pre partnerské krajiny, a to predovšetkým vo svojich stratégiách pre ľudské práva pre jednotlivé krajiny.
- (7) Dodržiavanie ľudských práv, základných slobôd, presadzovanie zásad právneho štátu, demokratických zásad, transparentnosti, dobrej správy vecí verejných, mieru a stability a rodovej rovnosti má zásadný význam pre rozvoj partnerských krajín a tieto otázky by sa mali začleniť do rozvojovej politiky Únie, najmä do programovania a dohôd s partnerskými krajinami.
- (8) Na zabezpečenie ucelenosti a relevantnosti pomoci a súčasného zníženia nákladov partnerských krajín je potrebná účinná pomoc, vyššia transparentnosť, intenzívnejšia spolupráca, väčšia komplementárnosť a lepšia harmonizácia, zosúladenosť s partnerskými krajinami, ako aj koordinácia postupov medzi Úniou a členskými štátmi, aj vo vzťahu k iným darcom a subjektom v oblasti rozvoja. Prostredníctvom svojej rozvojovej politiky sa Únia snaží vykonávať závery vyhlásenia o účinnosti pomoci prijatého na fóre na vysokej úrovni o účinnosti pomoci, ktoré sa konalo 2. marca 2005 v Paríži, akčného programu z Akkry prijatého 4. septembra 2008 a následného vyhlásenia prijatého v Pusane 1. decembra 2011. Uvedené záväzky viedli k množstvu záverov Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 391, 18.12.2012, s. 110.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 11. decembra 2013 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 11. marca 2014.

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1905/2006 z 18. decembra 2006, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania rozvojovej spolupráce (Ú. v. EÚ L 378, 27.12.2006, s. 41).

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 46, 24.2.2006, s. 1.

- ako napríklad ku Kódexu správania EÚ v oblasti komplexnosti a rozdelenia práce v rozvojovej politike a k operačnému rámcu pre účinnosť pomoci. Malo by sa zvýšiť úsilie a mali by sa posilniť postupy na dosiahnutie spoločného programovania.
- (9) Pomoc Únie by sa mala zamerať na podporu spoločnej stratégie EÚ a Afriky, prijatej na samite EÚ-Afrika 8.-9. decembra 2007 v Lisabone, a jej následných zmien a doplnení, a to na základe spoločnej vízie, zásad a cieľov, z ktorých vychádza strategické partnerstvo Afrika-EÚ.
- (10) Únia a členské štáty by mali zlepšiť konzistentnosť, koordináciu a komplementárnosť svojich príslušných politík v oblasti rozvojovej spolupráce, a to najmä reagovaním na priority partnerských krajín a regiónov na úrovni jednotlivých krajín a regiónov. S cieľom zabezpečiť vzájomné dopĺňanie a posilňovanie politiky rozvojovej spolupráce Únie a politík členských štátov a zaistiť nákladovo efektívne poskytovanie pomoci bez prekryvania a medzier je naliehavo potrebné aj vhodné stanoviť postupy spoločného programovania, ktoré by sa mali vykonávať pri každej vhodnej príležitosti.
- (11) Politika Únie a jej medzinárodné opatrenia v oblasti rozvojovej spolupráce sa riadia miléniovými rozvojovými cieľmi, ako je napríklad odstránenie extrémnej chudoby a hladu, vrátane akýchkoľvek ich následných zmien, a cieľmi, zásadami a záväzkami v oblasti rozvoja, ktoré schválila Únia a jej členské štáty, a to aj v rámci ich spolupráce s OSN a inými príslušnými medzinárodnými fórami v oblasti rozvojovej spolupráce. Politiky a medzinárodná činnosť Únie sa riadia aj jej záväzkami a povinnosťami v oblasti ľudských práv a rozvoja, vrátane Všeobecnej deklarácie ľudských práv, Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Dohovoru OSN o právach dieťaťa a Deklarácie OSN o práve na rozvoj.
- (12) Únia dôsledne dodržiava záväzok k rodovej rovnosti ako k ľudskému právu, otázke sociálnej spravodlivosti a ku kľúčovej hodnote rozvojovej politiky Únie. Rodová rovnosť je ťažiskovým aspektom pri dosahovaní všetkých miléniových rozvojových cieľov. Rada 14. júna 2010 schválila akčný plán EÚ na obdobie 2010 – 2015 o rodovej rovnosti a posilnení postavenia žien v rámci rozvojovej spolupráce.
- (13) Únia by mala pri reakciách na krízy a katastrofy, ako aj na konfliktné a nestabilné situácie vrátane situácií pri prechode a po kríze prioritne podporovať komplexný prístup. Pri tom by sa malo vychádzať najmä zo záverov Rady z 19. novembra 2007 o reakcii EÚ na nestabilné situácie a záverov Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade tiež z 19. novembra 2007 o bezpečnosti a rozvoji, ako aj zo záverov Rady z 20. júna 2011 o predchádzaní konfliktom, a zo všetkých následných príslušných záverov.
- (14) Predovšetkým v situáciách, kde sú potreby najnaliehavejšie a chudoba najrozšírenejšia a najväčšia, by sa mala podpora Únie zamerať na posilnenie odolnosti krajín a ich obyvateľstva voči nežiaducim účinkom. Toto by sa malo uskutočniť prostredníctvom primeranej kombinácie prístupov, reakcií a nástrojov, najmä prostredníctvom zaistenia toho, aby boli bezpečnostné, humanitárne a rozvojové prístupy vyvážené, jednotné a účinne koordinované, čím sa prepojí pomoc, obnova a rozvoj.
- (15) Pomoc Únie by sa mala zamerať na oblasti, v ktorých bude najúčinnnejšia, a to vzhľadom na jej schopnosť konať v celosvetovom meradle a reagovať na celosvetové problémy, ako je odstránenie chudoby, udržateľný a inkluzívny rozvoj a celosvetová podpora demokracie, dobrej správy vecí verejných, dodržiavania ľudských práv a zásad právneho štátu, ďalej by sa mala zamerať na svoje dlhodobé a predpokladané zapojenie v oblasti rozvojovej pomoci a svoju úlohu pri koordinácii s členskými štátmi. Na zabezpečenie tohto vplyvu by sa mala uplatňovať zásada diferenciácie nielen na úrovni pridelených finančných prostriedkov, ale aj pri programovaní, aby sa dvojstranná rozvojová spolupráca zameriavala na partnerské krajiny, ktoré ju najviac potrebujú, vrátane nestabilných štátov a značne zraniteľných štátov, s obmedzeným prístupom k iným zdrojom financovania na podporu ich vlastného rozvoja. Únia by mala uzatvoriť nové partnerstvá s krajinami, ktoré postupne ukončia bilaterálne rozvojové programy, najmä na základe regionálnych a tematických programov v rámci tohto nástroja a iných tematických nástrojov Únie na financovanie vonkajšej činnosti, a to predovšetkým nástroja partnerstva pre spoluprácu s tretími krajinami ustanoveného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 234/2014⁽¹⁾ (ďalej len „nástroj partnerstva“).

(¹) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 234/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj partnerstva pre spoluprácu s tretími krajinami (pozri stranu 77 tohto úradného vestníka).

- (16) Únia by sa mala usilovať o čo najefektívnejšie využitie dostupných zdrojov s cieľom optimalizovať dosah svojej vonkajšej činnosti. Malo by sa to dosiahnuť komplexným prístupom pre každú krajinu založenom na súdržnosti a komplementárnosti medzi nástrojmi Únie pre vonkajšiu činnosť, ako aj vytvorením synergií medzi týmito nástrojmi, inými nástrojmi Únie na financovanie vonkajšej činnosti a inými politikami Únie. Malo by to ďalej viesť k vzájomnému posilňovaniu programov vytvorených v rámci nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti. Pri snahe o celkovú jednotnosť vonkajšej činnosti Únie v súlade s článkom 21 Zmluvy o EÚ má Únia zabezpečiť súdržnosť politík v záujme rozvoja, ako sa vyžaduje v článku 208 ZFEÚ.
- (17) Pri dodržaní zásady súdržnosti politík v záujme rozvoja by sa v tomto nariadení mala umožniť väčšia jednotnosť politík Únie. Malo by tiež umožňovať úplné zosúladenie s partnerskými krajinami a regiónmi, podľa možností využívaním vnútroštátnych rozvojových plánov alebo podobných komplexných rozvojových dokumentov, prijatých so zapojením dotknutých vnútroštátnych a regionálnych orgánov, ako základu pre programovanie opatrení Únie. Malo by navyše presadzovať lepšiu koordináciu medzi darcami, a to najmä medzi Úniou a členskými štátmi, a to prostredníctvom spoločného programovania.
- (18) V globalizovanom svete sa súčasťou vonkajšej činnosti Únie čoraz viac stávajú rôzne vnútorné politiky Únie, ako napríklad v oblastiach životného prostredia, zmeny klímy, podpory energie z obnoviteľných zdrojov, zamestnanosti (vrátane dôstojnej práce pre všetkých), rodovej rovnosti, energetiky, vodného hospodárstva, dopravy, zdravia, vzdelávania, spravodlivosti a bezpečnosti, kultúry, výskumu a inovácie, informačnej spoločnosti, migrácie a poľnohospodárstva a rybárstva.
- (19) V stratégii na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu zahŕňajúcej modely rastu, ktoré posilňujú sociálnu, hospodársku a územnú súdržnosť a umožňujú chudobným zvýšiť ich príspevok k národnému bohatstvu a úžitok z neho, sa zdôrazňuje záväzok Únie podporovať vo svojich vnútorných a vonkajších politikách inteligentný, inkluzívny a udržateľný rast, a to spájaním troch pilierov: hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho.
- (20) Boj proti zmene klímy a ochrana životného prostredia patria k najväčším výzvam, ktorým Únia a rozvojové krajiny čelia a v ktorých je naliehavo potrebný národný a medzinárodný zásah. Toto nariadenie by preto malo prispieť k dosiahnutiu cieľa minimálne 20 % rozpočtu Únie vyhradeného na budovanie nízkouhlíkovej spoločnosti odolnej voči zmene klímy a minimálne 25 % rozpočtu vyhradeného v rámci programu celosvetových verejných statkov a problémov stanoveného v tomto nariadení na riešenie otázok zmeny klímy a životného prostredia. Opatrenia v týchto oblastiach by sa v rámci možností mali vzájomne podporovať s cieľom posilniť ich vplyv.
- (21) Toto nariadenie by malo Únii umožňovať prispievať k plneniu spoločného záväzku Únie poskytovať trvalú podporu ľudského rozvoja s cieľom zlepšiť životy ľudí. V snahe prispieť k tomuto cieľu by sa na podporu tejto rozvojovej oblasti malo vyčleniť minimálne 25 % prostriedkov programu „Celosvetové verejné statky a problémy“.
- (22) Aspoň 20 % z pomoci podľa tohto nariadenia by sa malo vyčleniť na základné sociálne služby so zameraním na zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie, ako aj na stredoškolské vzdelávanie, pričom si treba uvedomiť, že normou musí byť určitý stupeň flexibility, ako napríklad v prípadoch, keď ide o mimoriadnu pomoc. Údaje týkajúce sa dodržiavania uvedenej požiadavky by sa mali zahrnúť do výročnej správy uvedenej v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 236/2014⁽¹⁾.
- (23) V istanbulskej akčnej stratégii OSN pre najmenej rozvinuté krajiny na desaťročie 2011 – 2020 sa najmenej rozvinuté krajiny zaviazali začleniť obchodnú politiku a politiku budovania kapacít v oblasti obchodu do svojich národných rozvojových stratégií. Okrem toho na 8. ministerskej konferencii Svetovej obchodnej organizácie konanej v Ženeve 15. – 17. decembra 2011 sa ministri dohodli, že aj po roku 2011 zachovávajú tie úrovne pomoci pre obchod, ktoré aspoň odrážajú priemer za obdobie 2006 – 2008. Toto úsilie musí sprevádzať lepšia a cielenejšia pomoc pre obchod a zjednodušenie obchodu.
- (24) Hoci tematické programy by mali primárne podporovať rozvojové krajiny, niektoré oprávnené krajiny, ako aj zámorské krajiny a územia, ktorých charakteristiky nespĺňajú požiadavky umožňujúce im kvalifikovať sa za príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD/DAC), avšak na ktoré sa vzťahuje článok 1 ods. 1 písm. b), by tiež mali byť oprávnené zúčastniť sa na tematických programoch za podmienok uvedených v tomto nariadení.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 236/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá a postupy pre vykonávanie nástrojov Únie pre financovanie vonkajšej činnosti (pozri stranu 95 tohto úradného vestníka).

- (25) Podrobnosti o oblastiach spolupráce a úpravách pridelení finančných prostriedkov na geografické oblasti a oblasti spolupráce predstavujú nepodstatné prvky tohto nariadenia. Vzhľadom na to by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o aktualizáciu uvedených prvkov príloh k tomuto nariadeniu, ktoré stanovujú podrobnosti o oblastiach spolupráce podľa geografických a tematických programov a orientačné pridelenie finančných prostriedkov na geografické oblasti a oblasti spolupráce. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov. Pri príprave a vypracúvaní delegovaných aktov by Komisia mala zabezpečiť, aby sa príslušné dokumenty súčasne, vo vhodnom čase a vhodným spôsobom postúpili Európskemu parlamentu a Rade.
- (26) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali Komisii udeliť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o strategické dokumenty a viacročné orientačné programy uvedené v tomto nariadení. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁽¹⁾.
- (27) Vzhľadom na povahu takýchto vykonávacích aktov, najmä ich politicky orientovanú povahu a ich vplyv na rozpočet, by sa mali v zásade prijímať na základe postupu preskúmania, okrem prípadu opatrení malého finančného rozsahu.
- (28) Komisia by mala prijať okamžite uplatniteľné vykonávacie akty vtedy, keď si to vyžadujú vážne a naliehavé dôvody v riadne odôvodnených prípadoch týkajúcich sa potreby rýchlej reakcie Únie.
- (29) Spoločné pravidlá a postupy pre vykonávanie nástrojov Únie pre financovanie vonkajšej činnosti sú ustanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 236/2014.
- (30) Organizácia a fungovanie Európskej služby pre vonkajšiu činnosť sú stanovené v rozhodnutí Rady 2010/427/EÚ⁽²⁾.
- (31) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale

z dôvodu rozsahu činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

- (32) Týmto nariadením sa na obdobie jeho uplatňovania stanovuje finančné krytie, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú hodnotu v zmysle bodu 17 Medziinštitucionálnej dohody z 2. decembra 2013 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových otázkach a riadnom finančnom hospodárení⁽³⁾ pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.
- (33) Je vhodné zosúladiť dobu platnosti tohto nariadenia s dobou platnosti nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 1311/2013⁽⁴⁾. Toto nariadenie by sa preto malo uplatňovať od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Týmto nariadením sa ustanovuje nástroj (ďalej len „nástroj rozvojovej spolupráce“ alebo „DCI“), na základe ktorého Únia môže financovať:

- a) geografické programy zamerané na podporu rozvojovej spolupráce s rozvojovými krajinami, ktoré sú uvedené v zozname príjemcov ODA stanoveného OECD/DAC, s výnimkou:
- i) krajín, ktoré sú signatármi Dohody o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na strane druhej, podpísanej v Cotonou 23. júna 2000⁽⁵⁾, okrem Južnej Afriky;
- ii) krajín oprávnených na pomoc z Európskeho rozvojového fondu;

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽²⁾ Rozhodnutie Rady 2010/427/EÚ z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30).

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 373, 20.12.2013, s. 1.

⁽⁴⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) č. 1311/2013 z 2. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje viacročný finančný rámec na roky 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 884).

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 317, 15.12.2000, s. 3.

- iii) krajín oprávnených na finančné prostriedky Únie z nástroja európskeho susedstva ustanoveného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 232/2014⁽¹⁾ (ďalej len „nástroj európskeho susedstva“);
- iv) príjemcov oprávnených na finančné prostriedky Únie z nástroja predvstupovej pomoci ustanoveného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 231/2014⁽²⁾ (ďalej len „nástroj predvstupovej pomoci“).
- b) tematické programy zamerané na celosvetové verejné statky a problémy týkajúce sa rozvoja a podporu organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy v partnerských krajinách v zmysle písmena a) tohto odseku, v krajinách oprávnených na finančné prostriedky Únie v rámci nástrojov uvedených v písmene a) bodoch i) až iii) tohto odseku a v krajinách a na územiach, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ⁽³⁾;
- c) celoafrický program na podporu strategického partnerstva medzi Afrikou a Úniou a jeho následné zmeny a doplnenia, ktorý zahŕňa činnosti medziregionálnej, kontinentálnej alebo celosvetovej povahy v Afrike a s Afrikou.

2. Na účely tohto nariadenia je región geografický celok, ktorý zahŕňa viac než jednu rozvojovú krajinu.

3. Na krajiny a územia uvedené v odseku 1 sa v tomto nariadení odkazuje ako na „partnerské krajiny“ alebo „partnerské regióny“, pokiaľ ide o príslušné geografické, tematické alebo celoafrické programy.

Článok 2

Ciele a kritériá oprávnenosti

1. V rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie a Európskeho konsenzu a jeho dohodnutých zmien:

- a) základným cieľom spolupráce podľa tohto nariadenia je zníženie a – z dlhodobého hľadiska – odstránenie chudoby;
- b) v súlade so základným cieľom uvedeným v písmene a) prispieva spolupráca podľa tohto nariadenia k:
- i) posilneniu udržateľného hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja a

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 232/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj európskeho susedstva (pozri stranu 27 tohto úradného vestníka).

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 231/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA II) (pozri stranu 11 tohto úradného vestníka).

⁽³⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

- ii) upevneniu a podpore demokracie, právneho štátu, dobrej správy vecí verejných, ľudských práv a príslušných zásad medzinárodného práva.

Dosiahnutie cieľov uvedených v prvom pododseku sa meria pomocou príslušných ukazovateľov vrátane ukazovateľov ľudského rozvoja, a to najmä miléniového rozvojového cieľa 1 v prípade písmena a) a miléniových rozvojových cieľov 1 až 8 v prípade písmena b) a po roku 2015 ďalších ukazovateľov schválených na medzinárodnej úrovni Úniou a členskými štátmi.

2. Spolupráca podľa tohto nariadenia prispieva k splneniu medzinárodných záväzkov a cieľov v oblasti rozvoja, s ktorými Únia súhlasila, a to najmä s miléniovými rozvojovými cieľmi a novými rozvojovými cieľmi na obdobie po roku 2015.

3. Opatrenia v rámci geografických programov sa navrhnu tak, aby spĺňali kritériá ODA ustanovené OECD/DAC.

Opatrenia v rámci tematických programov a celoafrického programu sa navrhnu tak, aby spĺňali kritériá ODA ustanovené OECD/DAC, s výnimkou prípadov ak:

- a) sa opatrenie vzťahuje na prijímajúcu krajinu alebo územie, ktoré sa nekvalifikuje ako krajina alebo územie prijímajúce ODA podľa OECD/DAC; alebo
- b) sa v rámci opatrenia realizuje celosvetová iniciatíva, priorita politiky Únie alebo medzinárodná povinnosť alebo záväzok Únie podľa článku 6 ods. 2 písm. b) a e) a opatrenie vzhľadom na svoju povahu nespĺňa kritériá ODA.

4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 3 písm. a) musí minimálne 95 % výdavkov, s ktorými sa počíta v rámci tematických programov a minimálne 90 % výdavkov, s ktorými sa počíta v rámci celoafrického programu spĺňať kritériá ODA, ktoré stanovil OECD/DAC.

5. Opatrenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie Rady (ES) č. 1257/96⁽⁴⁾ a ktoré sú oprávnené na financovanie podľa tohto nariadenia, sa nefinancujú podľa tohto nariadenia s výnimkou prípadov, keď je potrebné zabezpečiť kontinuitu spolupráce pri prechode od krízových k stabilným podmienkam rozvoja. V takýchto prípadoch sa venuje osobitná pozornosť zabezpečeniu účinného prepojenia humanitárnej pomoci, obnovy a rozvojovej pomoci.

⁽⁴⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci (Ú. v. EŠ L 163, 2.7.1996, s. 1).

Článok 3

Všeobecné zásady

1. Únia hľadá spôsoby podpory, rozvoja a konsolidácie zásad demokracie, právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, na ktorých bola založená, a to prostredníctvom dialógu a spolupráce s partnerskými krajinami a regiónmi.

2. Pri vykonávaní tohto nariadenia sa medzi partnerskými krajinami presadzuje diferencovaný prístup, aby sa týmto krajinám poskytla konkrétna a individuálne prispôbena forma spolupráce vychádzajúca z:

- a) ich potrieb na základe kritérií ako počet obyvateľov, príjem na obyvateľa, rozsah chudoby, rozdelenie príjmov a stupeň ľudského rozvoja;
- b) ich kapacít na vytváranie a získavanie prístupu k finančným zdrojom a ich kapacít čerpania zdrojov;
- c) ich záväzkov a výkonnosti na základe kritérií a ukazovateľov, ako je politický, hospodársky a sociálny pokrok, rodová rovnosť, pokrok v dobrej správe vecí verejných a v oblasti ľudských práv a účinné využívanie pomoci, najmä spôsob, akým krajina využíva obmedzené a v prvom rade vlastné zdroje na rozvoj; a
- d) potenciálneho vplyvu pomoci Únie v partnerských krajinách.

Prioritu pri pridelovaní zdrojov majú krajiny, ktoré pomoc najviac potrebujú, a to najmä najmenej rozvinuté krajiny a krajiny s nízkymi príjmami, ako aj krajiny v krízovej alebo pokrízovej situácii a nestabilné a zraniteľné krajiny.

Na podporu analýzy a identifikácie krajín, ktoré pomoc najviac potrebujú, sa zohľadnia kritériá ako index ľudského rozvoja, index ekonomickej zraniteľnosti a ďalšie relevantné indexy vrátane indexov na meranie chudoby a nerovnosti v krajine.

3. Do všetkých programov by sa mali zahrnúť prierezové otázky vymedzené v európskom konsenze. Okrem toho by sa mali v relevantných prípadoch zahrnúť otázky predchádzania konfliktom, dôstojnej práce a zmeny klímy.

Prierezové otázky uvedené v prvom pododseku sa chápu tak, že sa týkajú nasledujúcich oblastí, ktorým sa v prípade, že si to vyžadujú okolnosti, venuje osobitná pozornosť: zákaz diskriminácie, práva osôb patriacich k menšinám, práva osôb so zdra-

vným postihnutím, práva osôb s chorobami ohrozujúcimi život a iných zraniteľných skupín, kľúčové pracovné práva a sociálne začlenenie, posilnenie postavenia žien, právny štát, budovanie kapacít pre parlament a občiansku spoločnosť a presadzovanie dialógu, účasti a zmierenia, ako aj budovanie inštitúcií, a to aj na miestnej a regionálnej úrovni.

4. Pri vykonávaní tohto nariadenia sa v súlade s článkom 208 ZFEÚ zabezpečí súdržnosť politik pre rozvoj a konzistentnosť s inými oblasťami vonkajšej činnosti Únie, ako aj s inými príslušnými politikami Únie.

Z tohto hľadiska budú opatrenia financované na základe tohto nariadenia vrátane opatrení riadených Európskou investičnou bankou (EIB) vychádzať z politik rozvojovej spolupráce stanovených v nástrojoch ako dohody, vyhlásenia a akčné plány medzi Úniou a partnerskými krajinami a príslušnými regiónmi, ako aj z príslušných rozhodnutí, osobitných záujmov, politických priorít a stratégií Únie.

5. Únia a členské štáty sa usilujú o pravidelnú a častú výmenu informácií, a to aj s inými darcami, a podporujú lepšiu koordináciu a doplnkovosť darcov vytváraním spoločných viacročných programov založených na stratégiách na zmierňovanie chudoby partnerských krajín alebo podobných rozvojových stratégiách. Môžu realizovať jednotnú akciu vrátane spoločnej analýzy týchto stratégií a spoločnej reakcie na ne, pričom určia prioritné oblasti intervencie a rozdelenie práce v rámci jednotlivých krajín, a to organizovaním spoločných darcovských misií a využívaním mechanizmov spolufinancovania a postupov delegovanej spolupráce.

6. Únia podporuje viacstranný prístup ku globálnym výzvam a z tohto hľadiska spolupracuje s členskými štátmi. V prípade potreby podporuje spoluprácu s medzinárodnými organizáciami a orgánmi a ďalšími dvojstrannými darcami.

7. Vzťahy medzi Úniou a členskými štátmi na jednej strane a partnerskými krajinami na druhej strane sú založené na spoločných hodnotách týkajúcich sa ľudských práv, demokracie a právneho štátu, ako aj na zásadách vlastníctva a vzájomnej zodpovednosti, pričom tieto hodnoty a zásady podporujú.

Vo vzťahoch s partnerskými krajinami sa okrem toho zohľadňuje ich odhodlanie a dosiahnuté výsledky v plnení medzinárodných dohôd a zmluvných vzťahov s Úniou.

8. Únia podporuje účinnú spoluprácu s partnerskými krajinami a regiónmi v súlade s osvedčenými medzinárodnými postupmi. Všade, kde je to možné, zosúladzuje svoju podporu s ich vnútroštátnymi alebo regionálnymi rozvojovými stratégiami, reformnými politikami a postupmi a podporuje spolupodpovednosť za demokraciu, ako aj domácu a vzájomnú zodpovednosť. S týmto cieľom presadzuje:

- a) rozvojový proces, ktorý je transparentný a ktorý vedie a iniciuje partnerská krajina alebo región, vrátane presadzovania miestnych odborných znalostí;
- b) prístup vychádzajúci z práv, zahŕňajúci všetky ľudské práva, či už občianske a politické alebo hospodárske, spoločenské a kultúrne, aby sa zásady ľudských práv zahrnuli do vykonávania tohto nariadenia, aby sa partnerským krajinám pomohlo pri plnení ich medzinárodných záväzkov týkajúcich sa ľudských práv a aby sa držiteľia práv, a to najmä chudobné a zraniteľné skupiny, podporili pri uplatňovaní svojich práv;
- c) posilnenie postavenia obyvateľstva partnerských krajín, inkluzívne a participatívne prístupy k rozvoju a široké zapojenie všetkých častí spoločnosti do procesu rozvoja a do národného a regionálneho dialógu vrátane politického dialógu. Osobitná pozornosť sa venuje príslušným úlohám parlamentov, miestnych orgánov verejnej správy a občianskej spoločnosti týkajúcim sa okrem iného účasti, dohľadu a zodpovednosti;
- d) metódy a nástroje účinnej spolupráce stanovené v článku 4 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 v súlade s osvedčenými postupmi OECD/DAC vrátane použitia inovatívnych nástrojov, ako je napríklad spájanie grantov a úverov, ako aj iných mechanizmov na rozdelenie rizika vo vybratých sektoroch a krajinách, a vrátane zapojenia súkromného sektora, a to pri náležitom zohľadnení otázok udržateľnosti dlhu, počtu takýchto mechanizmov a požiadavky na systematické posudzovanie vplyvu v súlade s cieľmi tohto nariadenia, a to najmä znižovaním chudoby.

Všetky programy, intervencie a metódy a nástroje spolupráce sú prispôbené osobitným okolnostiam každej partnerskej krajiny alebo regiónu, so zameraním na programové prístupy, na predvídateľné financovanie pomoci, mobilizáciu súkromných zdrojov vrátane zdrojov miestneho súkromného sektora, univerzálny a nediskriminačný prístup k základným službám a rozvoj a využívanie systémov jednotlivých krajín;

- e) mobilizáciu domácich príjmov prostredníctvom posilnenia fiškálnych politik partnerských krajín so zámerom znižovania chudoby a závislosti od pomoci;
- f) zlepšenie vplyvu politik a prípravy programov prostredníctvom koordinácie, konzistentnosti a zosúladenia darcov, aby

sa vytvorili synergie a zabránilo sa prekrývaniu a duplicitě, zlepšila sa komplementárnosť a podporili sa darcovské iniciatívy;

- g) koordináciu v partnerských krajinách a regiónoch prostredníctvom schválených usmernení a zásad osvedčených postupov koordinácie a účinnosti pomoci;
- h) prístupy k rozvoju vychádzajúce z výsledkov, a to aj prostredníctvom využívania transparentných rámcov pre výsledky na úrovni jednotlivých krajín, v prípade potreby založených na medzinárodne schválených cieľoch a ukazovateľoch, ako sú napríklad miléniové rozvojové ciele, na hodnotenie a oznamovanie výsledkov vrátane výstupov, výsledkov a vplyvu rozvojovej pomoci.

9. Únia v prípade potreby podporuje vykonávanie dvojstrannej, regionálnej a viacstrannej spolupráce a dialógu, rozvojový aspekt partnerských dohôd a trojstrannú spoluprácu. Únia podporuje aj spoluprácu medzi južnými oblasťami.

10. Komisia informuje Európsky parlament a udržuje s ním pravidelnú výmenu názorov.

11. Komisia má pravidelnú výmenu informácií s občianskou spoločnosťou a miestnymi orgánmi verejnej správy.

12. Únia pri svojich činnostiach v oblasti rozvojovej spolupráce podľa potreby vychádza zo skúseností a ponaučení členských štátov získaných pri vykonávaní reforiem a prechodu a delí sa o ne.

13. Pomoc Únie podľa tohto nariadenia sa nesmie použiť na financovanie obstarávania zbraní alebo streľiva, ani na operácie vojenského alebo obranného charakteru.

HLAVA II

PROGRAMY

Článok 4

Vykonávanie pomoci Únie

Pomoc Únie sa vykonáva v súlade s nariadením (EÚ) č. 236/2014 prostredníctvom:

- a) geografických programov;
- b) tematických programov pozostávajúcich z:
 - i) programu „Celosvetové verejné statky a problémy“, a
 - ii) programu „Organizácie občianskej spoločnosti a miestne orgány verejnej správy“, a
- c) celoafrického programu.

Článok 5

Geografické programy

1. Činnosti Únie v oblasti spolupráce podľa tohto článku sa vykonávajú v prípade národných, regionálnych, medziregionálnych a kontinentálnych činností.

2. Geografický program zahŕňa spoluprácu v príslušných oblastiach činnosti:

a) regionálne s partnerskými krajinami uvedenými v článku 1 ods. 1 písm. a), a to predovšetkým s cieľom zmierniť dopad postupného ukončenia daného typu pomoci v partnerských krajinách s vysokými a rastúcimi nerovnosťami; alebo

b) dvojstranne:

i) s partnerskými krajinami, ktoré nie sú krajinami s vyšším stredným príjmom na zozname rozvojových krajín OECD/DAC alebo ktorých hrubý domáci produkt neprekračuje jedno percento celosvetového hrubého domáceho produktu;

ii) vo výnimočných prípadoch, okrem iného na účely postupného ukončenia poskytovania grantov v rámci rozvojovej pomoci, možno dvojstranne spolupracovať aj s obmedzeným počtom partnerských krajín, ak je to riadne odôvodnené v súlade s článkom 3 ods. 2. Toto postupné ukončenie sa uskutoční v úzkej koordinácii s ostatnými darcami. Ukončenie tohto typu spolupráce sa podľa vhodnosti dopĺňa politickým dialógom s dotknutými krajinami, ktorý sa zameria na potreby najchudobnejších a najzraniteľnejších skupín.

3. S cieľom dosiahnuť ciele stanovené v článku 2 sa geografické programy pripravujú v oblastiach spolupráce uvedených v Európskom konsenze a jeho následne dohodnutých zmenách, ako aj v týchto oblastiach spolupráce:

a) ľudské práva, demokracia a dobrá správa vecí verejných:

- i) ľudské práva, demokracia a právny štát;
- ii) rodová rovnosť, posilnenie postavenia žien a rovnosť príležitostí pre ženy;
- iii) riadenie verejného sektoru na ústrednej a miestnej úrovni;
- iv) daňová politika a správa;
- v) boj proti korupcii;
- vi) občianska spoločnosť a miestne orgány verejnej správy;
- vii) podpora a ochrana práv detí;

b) inkluzívny a udržateľný rast pre ľudský rozvoj:

- i) zdravie, vzdelávanie, sociálna ochrana, zamestnanosť a kultúra;
- ii) podnikateľské prostredie, regionálna integrácia a svetové trhy;
- iii) udržateľné poľnohospodárstvo, potravinová a výživová bezpečnosť;
- iv) udržateľná energetika;
- v) hospodárenie s prírodnými zdrojmi vrátane pôdy, lesov a vôd;
- vi) zmena klímy a životné prostredie;

c) ďalšie dôležité oblasti pre rozvoj:

- i) migrácia a azyl;
- ii) prepájanie humanitárnej pomoci a rozvojovej spolupráce;
- iii) odolnosť a znižovanie rizika katastrof;
- iv) rozvoj a bezpečnosť vrátane predchádzania konfliktom.

4. Ďalšie podrobnosti o oblastiach spolupráce uvedených v odseku 3 sú stanovené v prílohe I.

5. V rámci každého dvojstranného programu sústreďí Únia v zásade svoju pomoc na najviac tri sektory, ktoré sa podľa možnosti dohodnú s dotknutou partnerskou krajinou.

Článok 6

Tematické programy

1. Opatrenia vykonávané prostredníctvom tematických programov predstavujú pridanú hodnotu k opatreniam financovaným v rámci geografických programov, dopĺňajú ich a sú s nimi v súlade.

2. Pri príprave programov týkajúcich sa tematických opatrení sa uplatňuje najmenej jedna z týchto podmienok:

a) politické ciele Únie podľa tohto nariadenia sa nemôžu primerane a účinne dosiahnuť prostredníctvom geografických programov, a to prípadne ani vtedy, keď neexistuje žiaden geografický program alebo keď bol tento program pozastavený, alebo keď neexistuje dohoda o činnosti s dotknutou partnerskou krajinou;

b) opatrenia sa týkajú globálnych iniciatív, ktorými sa podporujú medzinárodne schválené rozvojové ciele alebo celosvetové verejné statky a problémy;

- c) opatrenia majú viacregionálnu, viackrajinnú a/alebo prierezovú povahu;
- d) opatreniami sa realizujú inovačné politiky alebo iniciatívy s cieľom zabezpečiť budúce opatrenia;
- e) opatrenia odrážajú politickú prioritu Únie alebo medzinárodnú povinnosť, či záväzok Únie týkajúci sa rozvojovej spolupráce.

3. Pokiaľ sa v tomto nariadení nestanovuje inak, z tematických opatrení majú priamy úžitok krajiny alebo územia uvedené v článku 1 ods. 1 písm. b) a vykonávajú sa v týchto krajinách alebo na týchto územiach. Také opatrenia sa môžu vykonávať mimo týchto krajín alebo území, keď je to najúčinnější spôsob na dosiahnutie cieľov príslušného programu.

Článok 7

Celosvetové verejné statky a problémy

1. Cieľom pomoci Únie v rámci programu „Celosvetové verejné statky a problémy“ je podporiť opatrenia v týchto oblastiach:

- a) životné prostredie a zmena klímy;
- b) udržateľná energetika;
- c) ľudský rozvoj vrátane dôstojnej práce, sociálnej spravodlivosti a kultúry;
- d) potravinová a výživová bezpečnosť a udržateľné poľnohospodárstvo; a
- e) migrácia a azyl.

2. Ďalšie podrobnosti týkajúce sa oblastí spolupráce uvedených v odseku 1 sú ustanovené v časti A prílohy II.

Článok 8

Organizácie občianskej spoločnosti a miestne orgány verejnej správy

1. Cieľom pomoci Únie v rámci programu „Organizácie občianskej spoločnosti a miestne orgány verejnej správy“ je posilniť organizácie občianskej spoločnosti a miestne orgány verejnej správy v partnerských krajinách, a ak sa tak stanovuje v tomto nariadení, v Únii a u príjemcov oprávnených podľa nariadenia (EÚ) č. 231/2014.

Opatrenia, ktoré sa majú financovať, prednostne vykonávajú organizácie občianskej spoločnosti a miestne orgány verejnej správy. S cieľom zabezpečiť ich účinnosť môžu tieto opatrenia v relevantných prípadoch vykonávať iní aktéri v prospech dotknutých organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy.

2. Ďalšie podrobnosti týkajúce sa oblastí spolupráce podľa tohto článku sa stanovujú v časti B prílohy II.

Článok 9

Celoafrický program

1. Cieľom pomoci Únie v rámci celoafrického programu je podpora strategického partnerstva medzi Afrikou a Úniou a jeho následných zmien a doplnení, čo zahŕňa činnosti medziregionálnej, kontinentálnej alebo celosvetovej povahy v Afrike a v spolupráci s ňou.

2. Celoafrický program je komplementárny k ostatným programom podľa tohto nariadenia, ako aj k ostatným nástrojom Únie na financovanie vonkajšej činnosti, a to najmä k Európskemu rozvojovému fondu a nástroju európskeho susedstva, a je s nimi konzistentný.

3. Ďalšie podrobnosti týkajúce sa oblastí spolupráce podľa tohto článku sa ustanovujú v prílohe III.

HLAVA III

PROGRAMOVANIE A PRIDELOVANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

Článok 10

Všeobecný rámec

1. V prípade geografických programov sa viacročné orientačné programy určené partnerským krajinám a regiónom vypracujú na základe strategického dokumentu, ako sa uvádza v článku 11.

V prípade tematických programov sa vypracujú viacročné orientačné programy, ako sa ustanovuje v článku 13.

Celoafrický viacročný orientačný program sa vypracuje tak, ako sa ustanovuje v článku 14.

2. Komisia prijme vykonávacie opatrenia uvedené v článku 2 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 na základe programových dokumentov uvedených v článkoch 11, 13 a 14 tohto nariadenia.

3. Podpora Únie môže mať aj podobu opatrení, ktoré nie sú súčasťou programových dokumentov uvedených v článkoch 11, 13 a 14 tohto nariadenia, ako sa stanovuje v článku 2 nariadenia (EÚ) č. 236/2014.

4. Únia a členské štáty sa navzájom radia v začiatkovej fáze procesu programovania a počas neho, aby sa podporila koherentnosť, komplementárnosť a konzistentnosť ich činností spolupráce. Tieto konzultácie môžu viesť k spoločnému programovaniu medzi Úniou a členskými štátmi. Únia sa radí aj s inými darcami a subjektmi pôsobiacimi v oblasti rozvoja vrátane zástupcov občianskej spoločnosti, miestnych orgánov verejnej správy a iných vykonávacích orgánov. Informácie sa poskytnú Európskemu parlamentu.

5. Pri programovaní podľa tohto nariadenia sa berie náležitý ohľad na ľudské práva a demokraciu v partnerských krajinách.

6. Finančné prostriedky poskytnuté týmto nariadením môžu zostať nepridelené, aby sa zabezpečila primeraná reakcia Únie v prípade nepredvídaných okolností, a to najmä v nestabilných, krízových a pokrízových situáciách, a aby mohlo dôjsť k zosúladieniu so strategickými cyklami partnerských krajín a k úprave orientačného pridelenia finančných prostriedkov v dôsledku preskúmania vykonaného podľa článku 11 ods. 5, článku 13 ods. 2 a článku 14 ods. 3. Po následnom pridelení alebo opätovnom pridelení finančných prostriedkov v súlade s postupmi ustanovenými v článku 15 sa o použití týchto prostriedkov rozhodne k neskoršiemu dátumu v súlade s nariadením (EÚ) č. 236/2014.

Časť finančných prostriedkov, ktoré sa nepridelia na úrovni každého druhu programu, nepresiahne 5 % okrem prostriedkov určených na účely synchronizácie a pre krajiny uvedené v článku 12 ods. 1.

7. Bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 3 môže Komisia pristúpiť aj k špecifickému prideleniu finančných prostriedkov na pomoc partnerským krajinám a regiónom pri posilňovaní ich spolupráce so susednými najvzdialenejšími regiónmi Únie.

8. Pri akomkoľvek programovaní alebo preskúmaní programov, ktoré sa uskutočnia po uverejnení správy o preskúmaní v polovici trvania uvedenej v článku 17 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 sa zohľadnia výsledky, zistenia a závery uvedenej správy.

Článok 11

Programové dokumenty pre geografické programy

1. Pri príprave, vykonávaní a revízii všetkých programových dokumentov podľa tohto článku sa dodržiavajú zásady súdržnosti politik v záujme rozvoja a zásady účinnosti pomoci, najmä spoluzodpovednosť za demokraciu, partnerstvo, koordinácia, harmonizácia, súlad so systémami partnerskej krajiny alebo regiónu, transparentnosť, vzájomná zodpovednosť a orientácia na výsledky, ako sa ustanovuje v článku 3 ods. 4 až 8. Ak je to možné, obdobie programovania sa zosúladi so strategickými cyklami v partnerskej krajine.

Programové dokumenty pre geografické programy vrátane spoločných programových dokumentov vychádzajú podľa možnosti z dialógu medzi Úniou, členskými štátmi a príslušnou partnerskou krajinou alebo regiónom vrátane národných a regio-

nálnych parlamentov a zahŕňajú občiansku spoločnosť a miestne orgány verejnej správy a ďalšie strany, aby sa posilnila spoluzodpovednosť za proces a podporili sa národné rozvojové stratégie, najmä tie, ktoré sú zamerané na zmiernenie chudoby.

2. Strategické dokumenty vypracuje Únia pre príslušnú partnerskú krajinu alebo región s cieľom poskytnúť súdržný rámec pre rozvojovú spoluprácu medzi Úniou a uvedenou partnerskou krajinou alebo regiónom v súlade s celkovým účelom a ustanoveniami tohto nariadenia týkajúcimi sa rozsahu pôsobnosti, cieľov, zásad a politiky.

3. Strategické dokumenty sa nevyžadujú v prípade:

a) krajín, ktoré majú národnú rozvojovú stratégiu v podobe národného rozvojového plánu alebo podobný rozvojový dokument schválený Komisiou ako základ príslušného viacročného orientačného programu v čase prijatia tohto dokumentu;

b) krajín alebo regiónov, pre ktoré sa vypracoval spoločný rámcový dokument ustanovujúci komplexnú stratégiu Únie a obsahujúci osobitnú kapitolu o rozvojovej politike;

c) krajín alebo regiónov, pre ktoré bol schválený spoločný viacročný programový dokument medzi Úniou a členskými štátmi;

d) regiónov, ktoré majú stratégiu schválenú spoločne s Úniou;

e) krajín, v prípade ktorých chce Únia zosúladiť svoju stratégiu s novým vnútroštátnym cyklom začínajúcim pred 1. januárom 2017; v takýchto prípadoch viacročný orientačný program na prechodné obdobie medzi 1. januárom 2014 a začiatkom nového vnútroštátneho cyklu zahŕňa reakciu Únie pre túto krajinu;

f) krajín alebo regiónov prijímajúcich finančné príspevky z Únie v rámci tohto nariadenia, ktoré v období rokov 2014 až 2020 neprekročia 50 000 000 EUR.

V prípadoch uvedených v písmenách e) a f) prvého pododseku viacročný orientačný program pre príslušnú krajinu alebo región obsahuje rozvojovú stratégiu Únie pre uvedenú krajinu alebo región.

4. Strategické dokumenty sa preskúmajú v polovici svojho trvania alebo podľa potreby ad hoc, a to v súlade so zásadami a postupmi stanovenými v partnerských dohodách a dohodách o spolupráci uzavretými s príslušnými partnerskými krajinami a regiónmi.

5. Viacročné orientačné programy pre geografické programy sa vypracúvajú pre každú krajinu alebo región, ktoré prijímajú orientačne pridelené finančné prostriedky Únie podľa tohto nariadenia. S výnimkou krajín alebo regiónov uvedených v odseku 3 prvom pododseku písm. e) a f) sa uvedené dokumenty vypracúvajú na základe strategických dokumentov alebo ekvivalentných dokumentov uvedených v odseku 5.

Na účely tohto nariadenia môže byť za viacročný orientačný program považovaný spoločný dokument pre viacročnú prípravu programov uvedený v písmene c) prvého pododseku odseku 3 tohto článku, pokiaľ je uvedený dokument v súlade so zásadami podmienkami stanovenými v tomto odseku, a to vrátane orientačného pridelenia finančných prostriedkov, ako aj s postupmi stanovenými v článku 15.

Vo viacročných orientačných programoch pre geografické programy sa stanovujú prioritné oblasti vybrané pre financovanie z Únie, osobitné ciele, očakávané výsledky, jasné, konkrétne a transparentné ukazovatele výkonu, orientačne pridelené finančné prostriedky, a to celkové, ako aj pre jednotlivé prioritné oblasti, a v relevantných prípadoch aj spôsoby pomoci.

Komisia prijme v rámci každého geografického programu v súlade so všeobecnými zásadami tohto nariadenia viacročné orientačné pridelenie finančných prostriedkov na základe kritérií stanovených v článku 3 ods. 2 a pri zohľadnení konkrétnych problémov, ktorým čelia krajiny alebo regióny v krízovej situácii, konflikte alebo ohrození katastrofou, nestabilné alebo zraniteľné krajiny a regióny, ako aj osobitostí jednotlivých programov.

Tieto pridelené finančné prostriedky sa podľa potreby môžu uviesť vo forme rozmedzia a/alebo niektoré prostriedky môžu zostať nepridelené. Nemôže sa plánovať žiadne orientačné pridelenie finančných prostriedkov presahujúce obdobie rokov 2014-2020, ak sa na ne konkrétne nevzťahuje dostupnosť zdrojov po uvedenom období.

Viacročné orientačné programy pre geografické programy sa môžu podľa potreby preskúmať, a to aj na účely účinného vykonávania, pričom sa zohľadní preskúmanie v polovici trvania alebo ad hoc preskúmanie strategických dokumentov, z ktorých vychádzajú.

Orientačné pridelenie finančných prostriedkov, priority, osobitné ciele, očakávané výsledky, ukazovatele výkonu a v relevantných prípadoch aj spôsoby pomoci sa môžu upraviť aj ako výsledok preskúmania predovšetkým po kríze alebo po pokrízovej situácii.

Takéto preskúmania by mali pokrývať potreby, ako aj odhodlanie a pokrok vo vzťahu k dohodnutým cieľom rozvoja vrátane cieľov týkajúcich sa ľudských práv, demokracie, právného štátu a dobrej správy vecí verejných.

6. Komisia informuje o spoločnom programovaní s členskými štátmi v rámci správy o preskúmaní v polovici trvania uvedenej v článku 17 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 a v prípadoch, ak sa v plnej miere nedosiahlo spoločné programovanie, zahrnie odporúčania.

Článok 12

Programovanie pre krajiny a regióny v krízovej, pokrízovej alebo nestabilnej situácii

1. Pri vypracúvaní programových dokumentov pre krajiny a regióny, ktoré sa nachádzajú v krízovej, pokrízovej alebo nestabilnej situácii alebo sú často zasahované prírodnými katastrofami, sa náležito zohľadňuje zraniteľnosť, osobitné potreby a okolnosti príslušných krajín alebo regiónov.

Primeraná pozornosť by sa mala venovať predchádzaniu konfliktov, budovaniu štátu a mieru, zmiereniu po konflikte a opatreniam obnovy, ako aj úlohe žien a právam detí v týchto procesoch.

Ak sú partnerské krajiny alebo regióny priamo dotknuté alebo ovplyvnené krízou, situáciou po kríze alebo nestabilnou situáciou, osobitný dôraz sa kladie na posilnenie koordinácie pomoci, obnovy a rozvoja u všetkých dotknutých aktérov, aby sa podporil prechod z núdzovej situácie do fázy rozvoja.

Programové dokumenty pre krajiny a regióny v nestabilnej situácii alebo také, ktoré sú často zasahované prírodnými katastrofami, zabezpečujú pripravenosť na prírodné katastrofy a ich prevenciu a odstraňovanie následkov takýchto katastrof a zaoberajú sa zraniteľnosťou pri otrasoch a zameriavajú sa na posilnenie odolnosti.

2. Z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov, ako je napríklad kríza alebo bezprostredné ohrozenie demokracie, právneho štátu, ľudských práv či základných slobôd, Komisia môže prijať okamžite uplatniteľné vykonávacie akty v súlade s postupom uvedeným v článku 16 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 na účely zmeny strategických dokumentov a viacročných orientačných programov uvedených v článku 11 tohto nariadenia.

Pri týchto preskúmaniach sa môže navrhnúť osobitná a prispôbená stratégia s cieľom zabezpečiť prechod na dlhodobú spoluprácu a rozvoj, čím sa podporí lepšia koordinácia a prechod medzi humanitárnymi a rozvojovými politickými nástrojmi.

Článok 13

Programové dokumenty pre tematické programy

1. Vo viacročných orientačných programoch pre tematické programy sa stanoví stratégia Únie pre príslušnú tému, a vzhľadom na program „Celosvetové verejné statky a problémy“, pre každú oblasť spolupráce priority vybratej na financovanie Úniou, osobitné ciele, očakávané výsledky, jasné, konkrétne a transparentné ukazovatele výkonu, medzinárodná situácia a činnosti hlavných partnerov a v relevantných prípadoch aj spôsoby pomoci.

V prípade potreby sa stanovujú zdroje a priority intervencií pre účasť na celosvetových iniciatívach.

Viacročné orientačné programy pre tematické programy dopĺňajú geografické programy a musia byť v súlade so strategickými dokumentmi uvedenými v článku 11 ods. 2.

2. Viacročné orientačné programy pre tematické programy tiež obsahujú orientačné pridelenia finančných prostriedkov, a to celkové, podľa oblastí spolupráce a podľa priorít. Orientačné pridelenie finančných prostriedkov sa podľa potreby môže uviesť vo forme rozmedzia a/alebo niektoré finančné prostriedky môžu zostať nepridelené.

Viacročné orientačné programy pre tematické programy sa v prípade potreby preskúmajú s cieľom dosiahnuť účinné vykonávanie, pričom sa zohľadnia preskúmania v polovici trvania alebo preskúmania ad hoc.

Orientačné pridelenie finančných prostriedkov, priority, osobitné ciele, očakávané výsledky, ukazovatele výkonu a v relevantných prípadoch aj spôsoby pomoci sa môžu upraviť aj ako výsledok preskúmania.

Článok 14

Programové dokumenty pre celoafrický program

1. Pri príprave, vykonávaní a revízii programových dokumentov pre celoafrický program sa dodržiavajú zásady účinnosti pomoci stanovené v článku 3 ods. 4 až 8.

Programové dokumenty pre celoafrický program sú založené na dialógu s účasťou všetkých príslušných zainteresovaných strán vrátane Panafrického parlamentu.

2. Vo viacročnom orientačnom programe pre celoafrický program sa ustanovia priority financovania, osobitné ciele, očakávané výsledky, jasné, konkrétne a transparentné ukazovatele výkonu a v relevantných prípadoch spôsoby pomoci.

Viacročný orientačný program pre celoafrický program musí byť v súlade s geografickými a tematickými programami.

3. Viacročný orientačný program pre celoafrický program obsahuje orientačné pridelenia finančných prostriedkov, a to celkové, podľa oblastí činnosti a podľa priorít. Orientačné pridelenie finančných prostriedkov sa podľa potreby môže uviesť vo forme rozpätia.

Viacročný orientačný program pre celoafrický program sa podľa potreby môže preskúmať tak, aby reagoval na nepredvídané ťažkosti alebo problémy s vykonávaním a aby sa zohľadnilo každé preskúmanie strategického partnerstva.

Článok 15

Schválenie strategických dokumentov a prijatie viacročných orientačných programov

1. Komisia schváli strategické dokumenty uvedené v článku 11 a prijme viacročné orientačné programy uvedené v článkoch 11, 13 a 14 prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 236/2014. Uvedený postup sa vzťahuje aj na preskúmania, výsledkom ktorých je významná úprava stratégie alebo jej programovania.

2. Z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov, ako je napríklad kríza alebo bezprostredné ohrozenie demokracie, právneho štátu, ľudských práv či základných slobôd Komisia môže preskúmať strategické dokumenty uvedené v článku 11 tohto nariadenia a viacročné orientačné programy uvedené v článkoch 11, 13 a 14 tohto nariadenia v súlade s postupom uvedeným v článku 16 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 236/2014.

HLAVA IV

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 16

Účasť tretej krajiny, ktorá nie je oprávnená podľa tohto nariadenia

Za výnimočných a riadne odôvodnených okolností a bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 3 tohto nariadenia, s cieľom zabezpečiť súdržnosť a efektívnosť financovania Úniou alebo posilniť regionálnu či transregionálnu spoluprácu môže Komisia v rámci viacročných orientačných programov v súlade s článkom 15 tohto nariadenia alebo relevantnými vykonávacími opatreniami v súlade s článkom 2 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 rozhodnúť o rozšírení oprávnenosti opatrení aj na krajiny a územia, ktoré by inak neboli oprávnené na financovanie podľa článku 1 tohto nariadenia, ak je opatrenie, ktoré sa má vykonať, globálnej, regionálnej, transregionálnej alebo cezhraničnej povahy.

Článok 17

Delegovanie právomoci na Komisiu

1. Komisia je splnomocnená v súlade s článkom 18 prijímať delegované akty týkajúce sa zmeny:

- a) podrobností týkajúcich sa oblastí spolupráce v zmysle:
- i) článku 5 ods. 3 ako sa stanovujú v časti A a časti B prílohy I;
 - ii) článku 7 ods. 2 ako sa stanovujú v časti A prílohy II;
 - iii) článku 8 ods. 2 ako sa stanovujú v časti B prílohy II;
 - iv) článku 9 ods. 3 ako sa stanovujú v prílohe III, a to najmä v nadväznosti na samity EÚ – Afrika;
- b) orientačného pridelenia finančných prostriedkov podľa geografických programov a podľa tematického programu „Celosvetové verejné statky a problémy“, ako sa ustanovuje v prílohe IV. Účinkom týchto zmien sa nesmie pôvodná suma znížiť o viac ako 5 %, okrem pridelení finančných prostriedkov podľa prílohy IV bodu 1 písm. b).

2. Komisia predovšetkým po uverejnení správy o preskúmaní v polovici trvania uvedenej v článku 17 nariadenia (EÚ) č. 236/2014, a na základe odporúčaní uvedených v uvedenej správe prijme do 31. marca 2018 delegované akty uvedené v odseku 1 tohto článku.

Článok 18

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 17 sa Komisii udeľuje na obdobie platnosti tohto nariadenia.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 17 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.

5. Delegovaný akt prijatý podľa článku 17 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predlži o dva mesiace.

Článok 19

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor (ďalej len „výbor pre nástroj rozvojovej spolupráce“). Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Na rokovaníach výboru pre nástroj rozvojovej spolupráce o otázkach, ktoré sa týkajú EIB, sa zúčastňuje pozorovateľ z tejto banky.

Článok 20

Finančné krytie

1. Finančné krytie na vykonávanie tohto nariadenia na obdobie 2014 – 2020 je 19 661 639 000 EUR.

Ročné rozpočtové prostriedky schvaľuje Európsky parlament a Rada v medziach viacročného finančného rámca.

2. Orientačné sumy pridelené na jednotlivé programy uvedené v článkoch 5 až 9 na obdobie rokov 2014 až 2020 sú stanovené v prílohe IV.

3. V súlade s článkom 18 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1288/2013⁽¹⁾ sa prideli orientačná suma 1 680 000 000 EUR z rôznych nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti (nástroja rozvojovej spolupráce, nástroja európskeho susedstva, nástroja partnerstva a nástroja predvstupovej pomoci) na opatrenia týkajúce sa vzdelávacej mobility do partnerských krajín alebo z nich v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1288/2013 a na spoluprácu a politický dialóg s orgánmi, inštitúciami a organizáciami z týchto krajín.

Na využitie týchto prostriedkov sa bude uplatňovať nariadenie (EÚ) č. 1288/2013.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1288/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje „Erasmus+“: program Únie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport, a ktorým sa zrušujú rozhodnutia č. 1719/2006/ES, č. 1720/2006/ES a č. 1298/2008/ES (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 50).

Financovanie sa poskytne formou dvoch viacročných príspevkov, ktoré pokryjú prvé štyri roky a zvyšné tri roky. Pridelenie týchto finančných prostriedkov sa zohľadní vo viacročnom orientačnom programovaní podľa tohto nariadenia v súlade s určenými potrebami a prioritami príslušných krajín. Pridelené prostriedky môžu byť revidované v prípade závažných nepredvídaných okolností alebo zásadných politických zmien v súlade s prioritami vonkajšej činnosti Únie.

4. Financovanie opatrení uvedených v odseku 3 v rámci tohto nariadenia nepresiahne sumu 707 000 000 EUR. Finančné prostriedky sa budú čerpať z pridelených rozpočtových prostriedkov na geografické programy a očakávané regionálne rozdelenie a typy opatrení sa musia špecifikovať. Financovanie podľa tohto nariadenia určené na financovanie opatrení, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013 sa použije na opatrenia v prospech partnerských krajín, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, s osobitným zameraním na najchudobnejšie krajiny. Opatrenia v oblasti mobility študentov a zamestnancov financované prostredníctvom pridelenia finančných prostriedkov podľa tohto nariadenia sa zameriavajú na oblasti, ktoré sú relevantné pre inkluzívny a udržateľný rozvoj rozvojových krajín.

5. Komisia zahrnie do svojej výročnej správy o vykonávaní tohto nariadenia podľa článku 13 nariadenia (EÚ) č. 236/2014 zoznam všetkých opatrení uvedených v odseku 3 tohto článku, na ktoré sa poskytujú finančné prostriedky podľa tohto nariadenia vrátane ich súladu s cieľmi a zásadami stanovenými v článkoch 2 a 3 tohto nariadenia.

Článok 21

Európska služba pre vonkajšiu činnosť

Toto nariadenie sa uplatňuje v súlade s rozhodnutím 2010/427/EÚ.

Článok 22

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020.

Toto nariadenie je záväzné celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 11. marca 2014

Za Európsky parlament
predseda
M. SCHULZ

Za Radu
predseda
D. KOURKOULAS

PRÍLOHA I

OBLASTI SPOLUPRÁCE V RÁMCI GEOGRAFICKÝCH PROGRAMOV

A. SPOLOČNÉ OBLASTI SPOLUPRÁCE V RÁMCI GEOGRAFICKÝCH PROGRAMOV

Geografické programy sa vypracúvajú z oblastí spolupráce, ako sa uvádzajú ďalej, čo však neznamená, že sa zhodujú s odvetvami. Priority sa stanovujú v súlade s medzinárodnými záväzkami v oblasti rozvojovej politiky, ktoré Únia prijala, najmä miléniovými rozvojovými cieľmi a medzinárodne dohodnutými novými rozvojovými cieľmi na obdobie po roku 2015, ktorými sa upravujú alebo nahrádzajú miléniové rozvojové ciele, a na základe politického dialógu s každou oprávnenou partnerskou krajinou alebo regiónom.

I. **Ludské práva, demokracia a dobrá správa vecí verejných**

- a) Ludské práva, demokracia a právny štát
 - i) podpora demokratizácie a posilnenie demokratických inštitúcií vrátane úlohy parlamentov;
 - ii) posilnenie právneho štátu a nezávislosti systémov súdnictva a ochrany a zabezpečenie bezproblémového a rovnakého prístupu k spravodlivosti pre všetkých;
 - iii) podpora transparentného a zodpovedného fungovania inštitúcií a decentralizácia; podpora participatívneho sociálneho dialógu v rámci krajiny a ďalších dialógov o správe a ľudských právach;
 - iv) presadzovanie slobody médií vrátane moderných komunikačných prostriedkov,
 - v) presadzovanie politického pluralizmu, ochrana občianskych, kultúrnych, hospodárskych, politických a sociálnych práv a ochrana osôb patriacich k menšinám a najzraniteľnejším skupinám;
 - vi) podpora boja proti diskriminácii a diskriminačným praktikám z akéhokoľvek dôvodu, okrem iného z dôvodu rasy alebo etnického pôvodu, kasty, náboženstva alebo vierovyznania, pohlavia, rodovej identity alebo sexuálnej orientácie, spoločenskej skupiny, zdravotného postihnutia, zdravotného stavu alebo veku;
 - vii) presadzovanie občianskej registrácie, najmä registrácie narodení a úmrtí.
- b) Rodová rovnosť, posilnenie postavenia žien a rovnosť príležitostí pre ženy
 - i) presadzovanie rodovej rovnosti a spravodlivosti;
 - ii) ochrana práv žien a dievčat, a to aj opatreniami proti sobášom detí a iným škodlivým tradičným praktikám, ako sú mrzačenie ženských pohlavných orgánov a akákoľvek forma násillia na ženách a dievčatách, a podpora obetí násillia na rodovom základe;
 - iii) presadzovanie posilnenia postavenia žien vrátane ich úloh ako aktérov rozvoja a budovania mieru.
- c) Riadenie verejného sektora na ústrednej a miestnej úrovni
 - i) podpora rozvoja verejného sektora v záujme rozšírenia všeobecného a nediskriminačného prístupu k základným službám, predovšetkým k zdravotnej starostlivosti a vzdelávaniu;
 - ii) podpora programov na zlepšenie tvorby politík, riadenia verejných financií vrátane zriadenia a posilnenia orgánov a opatrení v oblasti auditu, kontroly a boja proti podvodom, ako aj na inštitucionálny rozvoj vrátane riadenia ľudských zdrojov;
 - iii) posilnenie technickej odbornosti parlamentov, čo im umožní posúdiť tvorbu a dohľad nad národnými rozpočtami vrátane domácich príjmov z ťažby prírodných zdrojov a daňovej oblasti a prispievať k týmto procesom.
- d) Daňová politika a správa
 - i) podpora budovania alebo posilnenia spravodlivých, transparentných, efektívnych, progresívnych a udržateľných domácich daňových systémov;
 - ii) posilnenie monitorovacích kapacít v rozvojových krajinách v oblasti boja proti daňovým únikom a nezákonným finančným tokom;
 - iii) podpora vypracúvania a šírenia prác o daňových podvodoch a ich vplyve, a to hlavne zo strany orgánov dohľadu, parlamentov a organizácií občianskej spoločnosti;

- iv) podpora multilaterálnych a regionálnych iniciatív týkajúcich sa daňovej správy a daňových reforiem;
 - v) podpora účinnejšej účasti rozvojových krajín v medzinárodných štruktúrach pre spoluprácu v oblasti daní a súvisiacich procesoch;
 - vi) podpora začlenenia vykazovania podľa jednotlivých krajín a jednotlivých projektov do právnych predpisov partnerských krajín v záujme zvýšenia finančnej transparentnosti.
- e) Boj proti korupcii
- i) pomoc partnerským krajinám v boji proti všetkým formám korupcie, a to aj prostredníctvom verejnej podpory, zvyšovania informovanosti a vykazovania;
 - ii) zvyšovanie kapacity orgánov kontroly a dohľadu a súdnictva.
- f) Občianska spoločnosť a miestne orgány verejnej správy
- i) podpora budovania kapacít organizácií občianskej spoločnosti s cieľom posilniť ich vplyv a aktívnu účasť na rozvojových procesoch a dosiahnuť pokrok v politickom, sociálnom a hospodárskom dialógu;
 - ii) podpora budovania kapacít miestnych orgánov verejnej správy a mobilizácia ich odbornosti na podporu územného prístupu k rozvoju vrátane procesov decentralizácie;
 - iii) presadzovanie prostredia umožňujúceho účasť občanov a činnosť občianskej spoločnosti.
- g) Presadzovanie a ochrana práv detí
- i) podpora vydávania právnych dokladov;
 - ii) podpora primeranej a zdravej životnej úrovne a zdravého rastu až po dospelosť;
 - iii) zabezpečenie poskytovania základného vzdelávania pre všetkých.

II. Inkluzívny a udržateľný rast pre ľudský rozvoj

- a) Zdravie, vzdelávanie, sociálna ochrana, zamestnanosť a kultúra
- i) podpora sektorových reforiem, ktoré rozširujú prístup k základným sociálnym službám, najmä ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a vzdelávaniu, so zameraním na súvisiace miléniové rozvojové ciele a prístup k takýmto službám pre chudobné, marginalizované a zraniteľné skupiny;
 - ii) posilnenie miestnych kapacít reakcie na globálne, regionálne a miestne výzvy, a to aj prostredníctvom využitia odvetvovej rozpočtovej podpory s intenzívnejším politickým dialógom;
 - iii) posilnenie systémov zdravotnej starostlivosti, a to okrem iného riešením nedostatku kvalifikovaných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, spravodlivým financovaním zdravotnej starostlivosti a zabezpečením lepšej cenovej dostupnosti liekov a vakcín pre chudobných;
 - iv) presadzovanie plného a účinného vykonávania Pekinskej akčnej platformy a Akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a výsledkov ich konferencií o preskúmaní a v tomto kontexte podpora sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv;
 - v) zaistenie primeraných dodávok kvalitnej pitnej vody za dostupné ceny, primeraných sanitárnych zariadení a hygieny;
 - vi) zvýšenie podpory kvalitnému vzdelávaniu a rovnakého prístupu k nemu,
 - vii) podpora odbornej prípravy v záujme zamestnatelnosti a kapacity vykonávať výskum a využívať jeho výsledky v prospech udržateľného rozvoja;
 - viii) podpora národných systémov sociálnej ochrany a sociálneho minima vrátane systémov sociálneho poistenia v oblasti zdravia a dôchodkových systémov so zameraním na znižovanie nerovnosti;
 - ix) podpora programu dôstojnej práce a podpora sociálneho dialógu;
 - x) presadzovanie medzikultúrneho dialógu, kultúrnej rozmanitosti a rešpektovania rovnakej hodnoty všetkých kultúr;
 - xi) presadzovanie medzinárodnej spolupráce s cieľom stimulovať príspevok kultúrnych odvetví k hospodárskemu rastu v rozvojových krajinách, aby sa v plnej miere využil potenciál kultúry v boji proti chudobe, a to aj riešením otázok, ako sú napr. prístup na trh a práva duševného vlastníctva.

- b) Podnikateľské prostredie, regionálna integrácia a svetové trhy
- i) podpora rozvoja konkurencieschopného miestneho súkromného sektora aj prostredníctvom budovania miestnych inštitucionálnych a podnikateľských kapacít;
 - ii) podpora rozvoja systémov miestnej výroby a miestnych podnikov vrátane zelených podnikov;
 - iii) podpora malých a stredných podnikov (MSP), mikropodnikov a družstiev a spravodlivého obchodu;
 - iv) podpora rozvoja miestnych, domácich a regionálnych trhov vrátane trhov s environmentálnym tovarom a službami;
 - v) podpora reforiem legislatívneho a regulačného rámca a ich presadzovanie;
 - vi) uľahčovanie prístupu k službám pre podnikateľov a k finančným službám, ako sú napríklad mikroúvery a úspory, mikropoistenie a prevod platieb;
 - vii) podpora presadzovania medzinárodne dohodnutých pracovných práv;
 - viii) zavedenie a zlepšenie zákonov a pozemkových katastrov na účely ochrany majetkových práv k pozemkom a práv duševného vlastníctva;
 - ix) presadzovanie politik v oblasti výskumu a inovácie, ktoré prispievajú k udržateľnému a inkluzívnemu vývoju;
 - x) presadzovanie investícií, ktoré vyvolávajú udržateľnú zamestnanosť, a to aj prostredníctvom kombinovaných mechanizmov, so zameraním na financovanie domácich spoločností a na prítiahnutie domáceho kapitálu, predovšetkým na úrovni MSP, a podpora rozvoja ľudských zdrojov;
 - xi) zlepšenie infraštruktúry pri plnom rešpektovaní sociálnych a environmentálnych noriem;
 - xii) podpora odvetvových prístupov k udržateľnej doprave, plnenie potrieb partnerských krajín, zaistenie bezpečnosti dopravy, jej cenovej dostupnosti a efektívnosti a minimalizácia negatívnych vplyvov na životné prostredie;
 - xiii) zapojenie súkromného sektora s cieľom zintenzívniť sociálne zodpovedný a udržateľný rozvoj, presadzovanie zodpovedného sociálneho a environmentálneho prístupu podnikov a prevzatia zodpovednosti z ich strany a sociálneho dialógu;
 - xiv) pomoc rozvojovým krajinám v oblasti obchodu a v ich úsilí o regionálnu a kontinentálnu integráciu a poskytovanie pomoci na ich bezproblémovú a postupnú integráciu do svetového hospodárstva;
 - xv) podpora všeobecnejšieho prístupu k informačným a komunikačným technológiám na prekonanie digitálnych rozdielov.
- c) Udržateľné poľnohospodárstvo, potravinová a výživová bezpečnosť
- i) pomoc pri budovaní odolnosti rozvojových krajín voči otrasom (ako je napríklad nedostatok zdrojov a dodávok, kolísanie cien) a v boji proti nerovnostiam prostredníctvom zabezpečenia lepšieho prístupu chudobných ľudí k pôde, potravinám, vode, energii a financiám bez poškodenia životného prostredia;
 - ii) podpora udržateľných poľnohospodárskych postupov a relevantného poľnohospodárskeho výskumu a zameranie sa na malých hospodárov a možnosti živobytia na vidieku;
 - iii) podpora žien v poľnohospodárstve;
 - iv) podpora úsilia vlád o uľahčovanie sociálne a ekologicky zodpovedných súkromných investícií;
 - v) podpora strategických prístupov k potravinovej bezpečnosti so zameraním na dostupnosť potravín, prístup k potravinám, ich uskladňovanie a výživovú hodnotu;
 - vi) riešenie potravinovej neistoty a nedostatočnej výživy prostredníctvom základných intervencií v situáciách zmien a nestability;
 - vii) podpora participatívneho, decentralizovaného a environmentálne udržateľného územného rozvoja pod vedením dotknutých krajín.
- d) Udržateľná energetika
- i) zlepšenie prístupu k moderným, cenovo dostupným, udržateľným, efektívnym službám v oblasti čistej energie a energie z obnoviteľných zdrojov;
 - ii) presadzovanie miestnych a regionálnych udržateľných riešení v oblasti energetiky a decentralizovanej výroby energie.

- e) Hospodárenie s prírodnými zdrojmi vrátane pôdy, lesov a vôd, a predovšetkým:
 - i) podpora postupov a orgánov v oblasti dohľadu a reforiem v oblasti správy, ktoré napomáhajú udržateľnému a transparentnému hospodáreniu a zachovávaniu prírodných zdrojov;
 - ii) presadzovanie spravodlivého prístupu k vode, ako aj integrovaného manažmentu vodných zdrojov a manažmentu povodia;
 - iii) presadzovanie ochrany a udržateľného využívania biodiverzity a ekosystémových služieb;
 - iv) presadzovanie udržateľných modelov výroby a spotreby a bezpečného a udržateľného nakladania s chemickými látkami a odpadom so zreteľom na ich vplyv na zdravie.
- f) Zmena klímy a životné prostredie
 - i) presadzovanie používania čistejších technológií, energie z udržateľných zdrojov a efektívneho využívania zdrojov s cieľom dosiahnuť nízkouhlíkový rozvoj a súčasne sprísniť environmentálne normy;
 - ii) zlepšenie odolnosti rozvojových krajín voči následkom zmeny klímy prostredníctvom podpory adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy na základe ekosystému a opatrení na znižovanie rizika katastrof;
 - iii) podpora vykonávania príslušných multilaterálnych environmentálnych dohôd, najmä posilnenie environmentálneho rozmeru inštitucionálneho rámca pre udržateľný rozvoj a podporu ochrany biodiverzity;
 - iv) pomoc partnerským krajinám pri riešení problému presídlenia a migrácie vyvolaných účinkami zmeny klímy a opätovné vybudovanie živobytia utečencov z klimatických dôvodov.

III. Ďalšie dôležité oblasti pre rozvoj

- a) Migrácia a azyl
 - i) podpora cieľeného úsilia o plné využitie vzájomného vzťahu medzi migráciou, mobilitou, zamestnanosťou a znižovaním chudoby, aby sa migrácia stala pozitívnou silou rozvoja a aby sa znižoval „únik mozgov“;
 - ii) podpora rozvojových krajín pri prijímaní dlhodobých politik riadenia migračných tokov, v ktorých sa rešpektujú ľudské práva migrantov a ich rodín a posilňuje ich sociálna ochrana.
- b) Prepájanie humanitárnej pomoci a rozvojovej spolupráce
 - i) strednodobá a dlhodobá rekonštrukcia a obnova regiónov a krajín postihnutých konfliktom a katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou a prírodnými katastrofami;
 - ii) vykonávanie činností zameraných v strednodobom a dlhodobom horizonte na sebestačnosť a integráciu alebo reintegráciu osôb bez domova, prepojenie pomoci, obnovy a rozvoja.
- c) Odolnosť a znižovanie rizika katastrof
 - i) v situáciách nestability podpora poskytovania základných služieb a budovanie legitímnych, efektívnych a odolných štátnych inštitúcií a aktívnej a organizovanej občianskej spoločnosti v partnerstve s dotknutou krajinou;
 - ii) príspevok k preventívnemu prístupu k nestabilite štátu, konfliktom, prírodným katastrofám a iným typom kríz prostredníctvom pomoci partnerským krajinám a regionálnym organizáciám v ich úsilí o posilnenie systémov včasného varovania a demokratickej správy a budovania inštitucionálnych kapacít;
 - iii) podpora znižovania rizika katastrof, pripravenosti na katastrofy a ich prevencie a riadenia následkov takýchto katastrof.
- d) Rozvoj a bezpečnosť vrátane predchádzania konfliktom
 - i) riešenie hlavných príčin konfliktov vrátane chudoby, zhoršovania kvality, využívania a nerovnomerného rozdelenia pôdy a prírodných zdrojov a prístupu k nim, slabej správy, zneužívania ľudských práv a rodovej nerovnosti ako prostriedku podpory prevencie a riešenia konfliktov a budovania mieru;
 - ii) presadzovanie dialógu, účasti a zmierenia s cieľom podporovať mier a zabrániť prepuknutiu násillia v súlade s medzinárodnými najlepšimi postupmi;
 - iii) posilnenie spolupráce a reformy politik v oblastiach bezpečnosti a spravodlivosti, boja proti drogám a inému nedovolenému obchodovaniu vrátane obchodovania s ľuďmi, proti korupcii a praniu špinavých peňazí.

B. KONKRÉTNE OBLASTI SPOLUPRÁCE PODĽA REGIÓNOV

Pomoc Únie podporuje opatrenia a odvetvové dialógy, ktoré sú v súlade s článkom 5 a časťou A tejto prílohy a s celkovým účelom a rozsahom pôsobnosti, cieľmi a všeobecnými zásadami tohto nariadenia. Osobitná pozornosť sa venuje oblastiam opísaným nižšie, a to na základe spoločne schválených stratégií.

I. Latinská Amerika

- a) Podnecovanie sociálnej súdržnosti, najmä sociálneho začlenenia, dôstojnej práce a spravodlivosti, rodovej rovnosti a posilnenie postavenia žien;
- b) riešenie otázok správy a podpora politických reforiem, a to najmä v oblastiach sociálnych politík, riadenia verejných financií a zdaňovania, bezpečnosti (vrátane drog, trestnej činnosti a korupcie), posilňovanie dobrej správy vecí verejných a verejných inštitúcií na miestnej, celoštátnej a regionálnej úrovni (vrátane inovačných mechanizmov na zabezpečenie technickej spolupráce, napr. nástroj technickej pomoci a výmeny informácií (TAIEX) a partnerstvá), ochrana ľudských práv vrátane práv menších, pôvodných obyvateľov a potomkov obyvateľov s africkým pôvodom, dodržiavanie hlavných pracovných noriem Medzinárodnej organizácie práce (MOP), ochrana životného prostredia, boj proti diskriminácii, boj proti sexuálnemu násiliu, násiliu na rodovom základe a násiliu na deťoch a boj proti výrobe a užívaniu drog a obchodovaniu s drogami;
- c) podpora aktívnej, organizovanej a nezávislej občianskej spoločnosti a posilňovanie sociálneho dialógu prostredníctvom podpory sociálnych partnerov;
- d) posilňovanie sociálnej súdržnosti, najmä s ohľadom na zriaďovanie a posilňovanie udržateľných systémov sociálnej ochrany vrátane sociálneho poistenia, presadzovanie fiškálnych reforiem, posilnenie kapacity daňových systémov a boja proti daňovým podvodom a únikom, čo prispieva k prehlbovaniu rovnosti a rozdeľovaniu bohatstva;
- e) pomoc štátom Latinskej Ameriky pri plnení ich povinnosti zabezpečiť pozornosť prípadom vrážd žien a dôslednú kontrolu v oblasti prevencie, vyšetrovania, stíhania, postihovania a odškodňovania v takýchto prípadoch;
- f) podpora rôznych procesov regionálnej integrácie a prepojenia sieťových infraštruktúr pri súčasnom zabezpečení komplementárnosti s činnosťami, ktoré podporuje EIB a iné inštitúcie;
- g) riešenie vzťahu medzi bezpečnosťou a rozvojom;
- h) posilnenie kapacity v záujme poskytnutia všeobecného prístupu ku kvalitným základným sociálnym službám, najmä v odvetviach zdravotnej starostlivosti a vzdelávania;
- i) podpora politík v oblasti vzdelávania a vývoja spoločného priestoru Latinskej Ameriky pre vysokoškolské vzdelávanie;
- j) riešenie hospodárskej zraniteľnosti a prispievanie k štruktúrálnej transformácii vytváraním silných partnerstiev v oblasti otvorených a čestných obchodných vzťahov, produktívnych investícií v záujme väčšieho počtu a lepších pracovných miest v oblasti ekologického a inkluzívneho hospodárstva, prenosu znalostí a spolupráce v oblasti výskumu, inovácie a technológie, a presadzovanie udržateľného a inkluzívneho rastu vo všetkých jeho rozmeroch, s osobitným zameraním na výzvy v oblasti migračných tokov, potravinovej bezpečnosti (vrátane udržateľného poľnohospodárstva a rybolovu), zmeny klímy, udržateľných energií a ochrany a zlepšovania biodiverzity a ekosystémových služieb vrátane vody, pôdy a lesov; podpora rozvoja mikropodnikov a malých a stredných podnikov ako hlavného zdroja inkluzívneho rastu, rozvoja a pracovných miest; presadzovanie rozvojovej pomoci pre obchod s cieľom zabezpečiť, aby latinskoamerické mikropodniky a malé a stredné podniky mohli využívať medzinárodné obchodné príležitosti pri zohľadnení zmien vo všeobecnom systéme preferencií;
- k) zmiernenie negatívnych vplyvov, ktoré bude mať vylúčenie zo všeobecného systému preferencií na hospodárstva mnohých krajín v regióne;
- l) zabezpečenie vhodného nadviazania na krátkodobé naliehavé opatrenia zamerané na obnovu po katastrofe alebo po skončení krízy, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom ďalších finančných nástrojov.

II. Južná Ázia

(1) Presadzovanie demokratickej správy

- a) podpora demokratických procesov, posilnenie efektívnej demokratickej správy, posilnenie verejných inštitúcií a orgánov (a to aj na miestnej úrovni), podpora efektívnej decentralizácie, štátnej reštrukturalizácie a volebných procesov;
- b) podpora rozvoja aktívnej, organizovanej a nezávislej občianskej spoločnosti vrátane médií, a posilňovanie sociálneho dialógu prostredníctvom podpory sociálnych partnerov;

- c) budovanie a posilňovanie legitímnych, efektívnych a zodpovedných verejných inštitúcií, presadzovanie inštitucionálnych a administratívnych reforiem, dobrej správy vecí verejných, boja proti korupcii a verejného finančného riadenia a podpora právneho štátu;
 - d) posilnenie ochrany ľudských práv vrátane práv menšín, migrantov, pôvodného obyvateľstva a zraniteľných skupín, boj proti diskriminácii, sexuálnemu násiliu, násiliu na rodovom základe a násiliu na deťoch a obchodovaniu s ľuďmi;
 - e) ochrana ľudských práv prostredníctvom podpory inštitucionálnych reforiem (vrátane reformy dobrej správy vecí verejných, boja proti korupcii, riadenia verejných financií, daní a reformy verejnej správy) a legislatívnych, administratívnych a regulačných reforiem v súlade s medzinárodnými normami, a to osobitne v nestabilných štátoch a v krajinách, ktoré sa nachádzajú v situáciách konfliktu a po jeho skončení.
- (2) Presadzovanie sociálneho začlenenia a ľudského rozvoja vo všetkých jeho dimenziách
- a) podnecovanie sociálnej súdržnosti, najmä sociálneho začlenenia, dôstojnej práce a spravodlivosti a rodovej rovnosti prostredníctvom vzdelávania, zdravotnej starostlivosti a ďalších sociálnych politík;
 - b) posilňovanie kapacity poskytovať všeobecný prístup k základným sociálnym službám, predovšetkým v odvetviach zdravotnej starostlivosti a vzdelávania; zlepšovanie prístupu k vzdelávaniu pre všetkých s cieľom zvýšiť znalosti, zručnosti a zamestnateľnosť na pracovnom trhu, a to podľa potreby aj vrátane riešenia nerovnosti a diskriminácie na základe práce a pôvodu, a predovšetkým diskriminácie na základe kást;
 - c) presadzovanie sociálnej ochrany a začlenenia, dôstojného zamestnania a základných pracovných noriem, spravodlivosti a rodovej rovnosti prostredníctvom vzdelávania, zdravotnej starostlivosti a ďalších sociálnych politík;
 - d) presadzovanie vysokokvalitného vzdelávania, odbornej prípravy a služieb zdravotnej starostlivosti, ktoré sú dostupné pre všetkých (vrátane dievčat a žien);
 - e) v súvislosti so vzťahom medzi bezpečnosťou a rozvojom, boj proti násiliu založenému na rodovom základe a na pôvode, proti zneužívaniu detí, korupcii a organizovanej trestnej činnosti, proti výrobe a užívaniu drog, ako aj obchodovaniu s nimi, a boj proti iným formám nezákonného obchodovania;
 - f) vytváranie partnerstiev orientovaných na rozvoj v oblasti poľnohospodárstva, rozvoj súkromného sektora, obchod, investície, pomoc, migrácia, výskum, inovácie a technológie a zabezpečovanie verejných statkov zameraných na znižovanie chudoby a sociálne začlenenie.
- (3) Podpora udržateľného rozvoja, zvyšovanie odolnosti juhoázijských spoločností proti zmene klímy a prírodným katastrofám
- a) presadzovanie udržateľného a inkluzívneho rastu a živobytia, integrovaný rozvoj vidieka, udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, potravinová bezpečnosť a výživa;
 - b) presadzovanie udržateľného využívania prírodných zdrojov a obnoviteľných zdrojov energie, ochrana biodiverzity, hospodárenie s vodou a nakladanie s odpadom, ochrana pôdy a lesov;
 - c) príspevok k úsiliu o riešenie zmeny klímy prostredníctvom podpory adaptácie, zmiernenia a opatrení na znižovanie rizika katastrof;
 - d) podpora úsilia o zvýšenie hospodárskej diverzifikácie, hospodárskej súťaže a obchodu, rozvoj súkromného sektora s osobitným zameraním na mikropodniky a malé a stredné podniky a družstvá;
 - e) presadzovanie udržateľnej spotreby a výroby, ako aj investícií do čistých technológií, udržateľných energií, dopravy, udržateľného poľnohospodárstva a rybolovu, ochrana a zlepšovanie biodiverzity a ekosystémových služieb vrátane vody a lesov, a vytváranie dôstojných pracovných miest v ekologickom hospodárstve;
 - f) podpora pripravenosti na katastrofy a dlhodobé obnovovanie prostredia po katastrofe vrátane oblastí ako potravinová a výživová bezpečnosť a pomoc osobám bez domova.
- (4) Podpora regionálnej integrácie a spolupráce
- a) podpora regionálnej integrácie a spolupráce s dôrazom na výsledky prostredníctvom podpory regionálnej integrácie a dialógu, a to najmä prostredníctvom Zoskupenia južnej Ázie pre regionálnu spoluprácu a podporou rozvojových cieľov Istanbulskeho procesu („Srdce Ázie“);
 - b) podpora účinného riadenia hraníc a cezhraničnej spolupráce na presadzovanie udržateľného hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja v pohraničných regiónoch; boj proti organizovanej trestnej činnosti, výrobe a užívaniu drog a obchodovaniu s drogami;
 - c) podpora regionálnych iniciatív zameraných na hlavné prenosné ochorenia; príspevok k prevencii zdravotných rizík a reakciám na ne vrátane rizík vyplývajúcich zo vzájomného kontaktu zvierat, ľudí a ich rozličných prostredí.

III. Severná a juhovýchodná Ázia

(1) Presadzovanie demokratickej správy

- a) príspevok k demokratizácii; budovanie a posilňovanie legitímnych, efektívnych a zodpovedných verejných inštitúcií a orgánov a ochrana ľudských práv prostredníctvom podpory inštitucionálnych reforiem (vrátane reformy dobrej správy vecí verejných, boja proti korupcii, riadenia verejných financií, daní a reformy verejnej správy) a legislatívnych, administratívnych a regulačných reforiem v súlade s medzinárodnými normami, a to osobitne v nestabilných štátoch a v krajinách, ktoré sa nachádzajú v situáciách konfliktu a po jeho skončení;
- b) posilnenie ochrany ľudských práv vrátane práv menších a pôvodných obyvateľov, podpora dodržiavania hlavných pracovných noriem, boj proti diskriminácii, boj proti sexuálnemu násiliu, násiliu na rodovom základe a násiliu na deťoch vrátane detí v ozbrojených konfliktoch a riešenie problému obchodovania s ľuďmi;
- c) podpora štruktúry Združenia národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN) z hľadiska ľudských práv, predovšetkým práce Medzivládnej komisie ASEAN-u pre ľudské práva;
- d) budovanie a posilňovanie legitímnych, efektívnych a zodpovedných verejných inštitúcií a orgánov;
- e) podpora aktívnej, organizovanej a nezávislej občianskej spoločnosti; posilňovanie sociálneho dialógu prostredníctvom podpory sociálnych partnerov;
- f) podpora úsilia tohto regiónu o prehlbenie demokracie, právneho štátu a bezpečnosti občanov, a to aj prostredníctvom reformy sektora spravodlivosti a bezpečnosti, a podpora medzietnického dialógu a dialógu medzi náboženstvami a mierových procesov;
- g) v súvislosti so vzťahom medzi bezpečnosťou a rozvojom boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, proti výrobe a užívaniu drog, ako aj obchodovaniu s nimi a proti iným formám nezákonného obchodovania a podpora účinného riadenia hraníc a cezhraničnej spolupráce v záujme presadzovania udržateľného hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja v pohraničných regiónoch; podpora činností na odstránenie mín.

(2) Presadzovanie sociálneho začlenenia a ľudského rozvoja vo všetkých jeho dimenziách

- a) podnecovanie sociálnej súdržnosti, najmä sociálneho začlenenia, dôstojnej práce a rovnosti a rodovej rovnosti;
- b) posilňovanie kapacity poskytovať všeobecný prístup k základným sociálnym službám, predovšetkým v odvetviach zdravotnej starostlivosti a vzdelávania; zlepšovanie prístupu k vzdelávaniu pre všetkých s cieľom zvýšiť znalosti, zručnosti a zamestnateľnosť na pracovnom trhu, a to podľa potreby aj vrátane riešenia nerovnosti a diskriminácie na základe práce a pôvodu, a predovšetkým diskriminácie na základe kást;
- c) vytváranie rozvojovo orientovaných partnerstiev v oblasti poľnohospodárstva, rozvoja súkromného sektora, obchodu, investícií, pomoci, migrácie, výskumu, inovácie a technológií a zabezpečovania verejných statkov zameraných na znižovanie chudoby a sociálne začlenenie;
- d) podpora úsilia regiónov o prevenciu zdravotných rizík a reakciu na ne vrátane rizík vyplývajúcich zo vzájomného kontaktu zvierat, ľudí a ich rozličných prostredí;
- e) presadzovanie inkluzívneho vzdelávania, celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy (vrátane vysokoškolského vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy), a to s cieľom zlepšiť fungovanie pracovných trhov;
- f) presadzovanie ekologickejšieho hospodárstva a udržateľného a inkluzívneho rastu, a to predovšetkým pokiaľ ide o poľnohospodárstvo, potravinovú bezpečnosť a výživu, udržateľné energie a ochranu a podporu biodiverzity a ekosystémových služieb;
- g) v súvislosti so vzťahom medzi bezpečnosťou a rozvojom boj proti násiliu založenému na rodovom základe a na pôvode proti zneužívaniu detí.

(3) Podpora udržateľného rozvoja a zvyšovanie odolnosti juhovýchodných ázijských spoločností proti zmene klímy a prírodným katastrofám

- a) podpora zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na zmenu klímy, presadzovanie udržateľnej spotreby a výroby;
- b) podpora začleňovania zmeny klímy do stratégií udržateľného rozvoja v danom regióne, rozvoja jeho politik a nástrojov na adaptáciu a zmiernenie, riešenie negatívnych vplyvov zmeny klímy a podpora iniciatív dlhodobej spolupráce a znižovanie zraniteľnosti regiónu v súvislosti s katastrofami, podpora viacsektorového rámca ASEAN-u pre zmenu klímy: Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo v záujme potravinovej bezpečnosti;

- c) vzhľadom na rast obyvateľstva a zmenu dopytu spotrebiteľov podpora udržateľnej spotreby a výroby, ako aj investícií do čistých technológií, najmä na regionálnej úrovni, do udržateľnej energetiky, dopravy, udržateľného poľnohospodárstva a rybolovu, ochrana a zlepšovanie biodiverzity a ekosystémových služieb vrátane vody a lesov a vytváranie dôstojných pracovných miest v ekologickom hospodárstve;
 - d) prepojenie pomoci, obnovy a rozvoja zabezpečením primeraného nadviazania na krátkodobé naliehavé opatrenia zamerané na obnovu po katastrofe alebo po skončení krízy, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom ďalších finančných nástrojov; podpora pripravenosti na katastrofy a dlhodobá obnova po katastrofe vrátane oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti a pomoc osobám bez domova.
- (4) Podpora regionálnej integrácie a spolupráce v celej severnej a juhovýchodnej Ázii
- a) podnecovanie väčšej regionálnej integrácie a spolupráce orientovanej na výsledky podporou regionálnej integrácie a dialógu;
 - b) podpora sociálno-ekonomickej integrácie a prepojenia ASEAN-u, a to vrátane vykonávania rozvojových cieľov hospodárskeho spoločenstva ASEAN-u, hlavného plánu pre prepojenia ASEAN-u a vízie na obdobie po roku 2015;
 - c) podpora pomoci pre oblasť obchodu a rozvojovej pomoci pre obchod, a to aj s cieľom zabezpečiť, aby mikropodniky a malé a stredné podniky mohli využívať príležitosti medzinárodného obchodu;
 - d) pritiahnutie financovania do udržateľných infraštruktúr a sietí napomáhajúcich regionálnej integrácii, sociálnemu začleneniu a súdržnosti a udržateľnému rastu a súčasne zabezpečenie komplementárnosti s činnosťami, ktoré podporuje EIB a ďalšie finančné inštitúcie Únie, ako aj a s ďalšími inštitúciami v tejto oblasti;
 - e) podnecovanie dialógu medzi inštitúciami a krajinami ASEAN-u a Únie;
 - f) podpora regionálnych iniciatív zameraných na hlavné prenosné ochorenia; príspevok k prevencii zdravotných rizík a reakciám na ne vrátane rizík vyplývajúcich zo vzájomného kontaktu zvierat, ľudí a ich rozličných prostredí.

IV. Stredná Ázia

- a) Ako hlavné ciele: príspevok k udržateľnému a inkluzívnemu hospodárskemu a sociálnemu rozvoju, sociálnej súdržnosti a demokracii;
- b) podpora potravinovej bezpečnosti, prístupu k udržateľnej energetickej bezpečnosti, vode a sanitárnym zariadeniam pre miestne obyvateľstvo; presadzovanie a podpora pripravenosti na katastrofy a adaptácie na zmenu klímy;
- c) podpora zastupiteľských a demokraticky zvolených parlamentov, presadzovanie a podpora dobrej správy vecí verejných a demokratizačných procesov; správne riadenie verejných financií; právny štát s dobre fungujúcimi inštitúciami a skutočné dodržiavanie ľudských práv a rodovej rovnosti; podpora aktívnej, organizovanej a nezávislej občianskej spoločnosti a posilňovanie sociálneho dialógu prostredníctvom podpory sociálnych partnerov;
- d) presadzovanie inkluzívneho a udržateľného hospodárskeho rastu, riešenie sociálnych a regionálnych nerovností a podpora inovácie a technológií, dôstojnej práce, poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, presadzovanie hospodárskej diverzifikácie prostredníctvom podpory mikropodnikov a malých a stredných podnikov a zároveň stimulácia rozvoja regulovaného sociálneho trhového hospodárstva, otvoreného a spravodlivého obchodu a investícií vrátane regulačných reforiem;
- e) podpora efektívneho riadenia hraníc a cezhraničnej spolupráce v záujme podpory udržateľného hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja v pohraničných regiónoch; v súvislosti so vzťahom medzi bezpečnosťou a rozvojom boj proti organizovanej trestnej činnosti a všetkým formám nedovoleného obchodovania vrátane boja proti výrobe a užívaniu drog, ako aj ich negatívnym dôsledkom vrátane HIV/AIDS;
- f) presadzovanie dvojstrannej a regionálnej spolupráce, dialógu a integrácie, a to aj s krajinami, ktorých sa týka nástroj európskeho susedstva a ďalšie nástroje Únie na podporu politických reforiem, a to aj prostredníctvom budovania inštitúcií, ak je to vhodné, technickej pomoci (napr. TAIX), výmeny informácií a partnerstiev a kľúčovými investíciami pomocou vhodných mechanizmov na mobilizáciu finančných zdrojov do oblastí vzdelávania, životného prostredia a energetiky, rozvoja odvetvia nízkych emisií/odolnosti voči vplyvom zmeny klímy;
- g) posilnenie kapacity poskytovať všeobecný prístup ku kvalitným základným sociálnym službám, a to hlavne v odvetviach zdravotnej starostlivosti a vzdelávania; podpora prístupu obyvateľstva, najmä mladých ľudí a žien k zamestnaniu, okrem iného prostredníctvom podpory skvalitňovania všeobecného, odborného a vysokoškolského vzdelávania.

V. Stredný východ

- a) Riešenie otázok demokratizácie a správy (vrátane oblasti daní), právneho štátu, ľudských práv a rodovej rovnosti, základných slobôd a politickej rovnosti, aby sa podporili politické reformy, boj proti korupcii a transparentnosť súdneho procesu a budovanie legitímnych, demokratických, efektívnych a zodpovedných verejných inštitúcií, ako aj aktívna, nezávislá a organizovaná občianska spoločnosť; posilnenie sociálneho dialógu podporou sociálnych partnerov;
- b) podpora občianskej spoločnosti v jej boji na obranu základných slobôd, ľudských práv a demokratických zásad;
- c) presadzovanie inkluzívneho rastu a podpora sociálnej súdržnosti a rozvoja, predovšetkým vytvárania pracovných miest, sociálneho začlenenia, dôstojnej práce a rovnosti a rodovej rovnosti; posilnenie kapacity poskytovať všeobecný prístup k základným sociálnym službám, predovšetkým v odvetviach zdravotnej starostlivosti a vzdelávania; podľa potreby riešenie nerovnosti a diskriminácie z dôvodu práce a pôvodu, a predovšetkým diskriminácie z dôvodu kást;
- d) podpora rozvoja občianskej kultúry, najmä prostredníctvom odbornej prípravy, vzdelávania a účasti detí, mladých ľudí a žien;
- e) presadzovanie udržateľných hospodárskych reforiem a diverzifikácie, otvorených a spravodlivých obchodných vzťahov, rozvoj regulovaného a udržateľného sociálneho trhového hospodárstva, produktívne a udržateľné investície do hlavných odvetví (ako je napríklad energetika so zameraním na energiu z obnoviteľných zdrojov);
- f) podpora dobrých susedských vzťahov, regionálnej spolupráce, dialógu a integrácie, a to aj s krajinami, na ktoré sa vzťahuje nástroj európskeho susedstva, a štátmi Perzského zálivu, na ktoré sa vzťahuje nástroj partnerstva a ďalšie nástroje Únie, podporou integračných snáh v rámci daného regiónu, orientačne v oblasti hospodárstva, energetiky, vodného hospodárstva, dopravy a utečencov;
- g) podpora udržateľného a spravodlivého manažmentu vodných zdrojov, ako aj ochrana vodných zdrojov;
- h) dopĺňanie zdrojov vynakladaných podľa tohto nariadenia súdržnou prácou a podporou prostredníctvom iných nástrojov a politik Únie, ktoré sa môžu sústreďovať na prístup na vnútorný trh Únie, mobilitu pracovnej sily a širšiu regionálnu integráciu;
- i) v súvislosti so vzťahom medzi bezpečnosťou a rozvojom boj proti výrobe a užívaniu drog, ako aj obchodovaniu s nimi;
- j) v súvislosti so vzťahom medzi rozvojom a migráciou riadenie migrácie a pomoc presídleným osobám a utečencom.

VI. Ostatné krajiny

- a) Podpora upevnenia demokratickej spoločnosti, dobrej správy vecí verejných, dodržiavania ľudských práv, rodovej rovnosti, štátom riadeného právneho štátu a príspevok k regionálnej a kontinentálnej stabilite a integrácii; podpora aktívnej, organizovanej a nezávislej občianskej spoločnosti a posilnenie sociálneho dialógu pomocou podpory sociálnych partnerov;
- b) poskytovanie podpory snahám o prispôsobenie vyvolaným zriadením rôznych zón voľného obchodu;
- c) podpora boja proti chudobe, nerovnosti a vylúčeniu vrátane riešenia problému základných potrieb znevýhodnených komún a podpora sociálnej súdržnosti a politik prerozdelenia zameraných na zmiernenie nerovnosti;
- d) posilnenie kapacity v záujme poskytnutia všeobecného prístupu k základným sociálnym službám, najmä v odvetviach zdravotnej starostlivosti a vzdelávania;
- e) zlepšenie životných a pracovných podmienok s osobitným dôrazom na presadzovanie programu MOP v oblasti dôstojnej práce;
- f) riešenie problému hospodárskej zraniteľnosti a príspevok k procesu štrukturálnej transformácie s dôrazom na dôstojné zamestnanie prostredníctvom udržateľného a inkluzívneho hospodárskeho rastu a energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva založeného na obnoviteľných zdrojoch energie vytváraním silných partnerstiev pre spravodlivé obchodné vzťahy, produktívnymi investíciami pre väčší počet lepších pracovných príležitostí v rámci ekologického a inkluzívneho hospodárstva, prenosom znalostí a spoluprácou v oblasti výskumu, inovácie a technológií a podpora udržateľného a inkluzívneho rozvoja vo všetkých jeho rozmeroch s osobitným zameraním na výzvy v oblasti migračných tokov, bývania, potravinovej bezpečnosti (vrátane udržateľného poľnohospodárstva a rybolovu), zmeny klímy, udržateľných energií a ochrany a zlepšovania biodiverzity a ekosystémových služieb vrátane vody a pôdy;
- g) riešenie sexuálneho násillia a násillia na rodovom základe a otázok zdravia vrátane HIV/AIDS a jeho vplyvu na spoločnosť.

PRÍLOHA II

OBLASTI SPOLUPRÁCE V RÁMCI TEMATICKÝCH PROGRAMOV

A. PROGRAM „CELOSVETOVÉ VEREJNÉ STATKY A PROBLÉMY“

Program „Celosvetové verejné statky a problémy“ sa zameriava na posilňovanie spolupráce, výmenu poznatkov a skúseností a kapacity partnerských krajín s cieľom prispievať k odstraňovaniu chudoby, k sociálnej súdržnosti a udržateľnému rozvoju. Tento program sa pripravuje z nasledujúcich oblastí spolupráce, pričom sa vzhľadom na silné prepojenia medzi nimi zabezpečí ich maximálna synergia.

I. Životné prostredie a zmena klímy

- a) Prispievanie k vonkajšiemu rozmeru politik Únie v environmentálnej oblasti a v oblasti zmeny klímy pri plnom dodržiavaní zásady súdržnosti politik pre rozvoj a ostatných zásad uvedených v ZFEÚ;
- b) pomoc rozvojovým krajinám pri vypracúvaní plánov a stratégií v záujme dosiahnutia miléniových rozvojových cieľov alebo cieľov akýchkoľvek následných rámcov, ktoré schváli Únia a členské štáty, súvisiacich s udržateľným využívaním prírodných zdrojov a environmentálnou udržateľnosťou;
- c) vykonávanie iniciatív Únie a jej schválených záväzkov na medzinárodnej a regionálnej úrovni a/alebo záväzkov cezhraničného charakteru, najmä v oblastiach zmeny klímy prostredníctvom podpory nízkouhlíkových stratégií odolnosti voči zmene klímy, pričom prioritu majú stratégie na podporu biodiverzity, ochranu ekosystémov a prírodných zdrojov, udržateľného hospodárenia aj v súvislosti s oceánmi, pôdou, vodou, rybolovom a lesmi (napríklad prostredníctvom mechanizmov, ako je FLEGT), dezertifikácie, integrovaného manažmentu vodných zdrojov, riadneho nakladania s chemickými látkami a odpadom, efektívnosti zdrojov a ekologického hospodárstva;
- d) lepšia integrácia a začleňovanie cieľov v oblasti zmeny klímy a životného prostredia do rozvojovej spolupráce Únie prostredníctvom podpory metodologickej a výskumnej práce o rozvojových krajinách, v rozvojových krajinách a rozvojovými krajinami vrátane mechanizmov monitorovania, vykazovania a overovania, mapovania, posudzovania a hodnotenia ekosystémov, čím sa zvyšuje odbornosť v oblasti životného prostredia, podporujú inovačné opatrenia a súdržnosť politik;
- e) posilňovanie environmentálnej správy a podpora medzinárodného rozvoja politik v záujme zlepšenia súdržnosti a efektívnosti globálnej správy udržateľného rozvoja, poskytovaním pomoci pri regionálnom a medzinárodnom environmentálnom monitorovaní a posudzovaní a podporou účinného súladu a opatrení presadzovania v rozvojových krajinách v rámci viacstranných environmentálnych dohôd;
- f) integrácia riadenia rizika katastrof a adaptácie na zmenu klímy do plánovania rozvoja a investícií a podpora vykonávania stratégií, ktoré sú zamerané na zníženie rizika katastrof, ako napríklad na ochranu ekosystémov a obnovu mokradí;
- g) uznanie rozhodujúcej úlohy poľnohospodárstva a chovu dobytka v rámci politik v oblasti zmeny klímy prostredníctvom podpory malých poľnohospodárskych podnikov a chovateľov dobytka ako autonómnych stratégií adaptácie a zmiernenia na juhu vzhľadom na ich udržateľné využívanie prírodných zdrojov, ako sú voda a pastviny.

II. Energia z udržateľných zdrojov

- a) Podpora prístupu k spoľahlivým, bezpečným, cenovo dostupným a udržateľným energetickým službám bez negatívneho vplyvu na klímu, ktoré sú kľúčovým hnacím prvkom odstraňovania chudoby a inkluzívneho rastu a rozvoja s osobitným dôrazom na využívanie miestnych a regionálnych obnoviteľných zdrojov energie a na zaistenie prístupu pre chudobných ľudí vo vzdialených regiónoch;
- b) posilňovanie intenzívnejšieho využívania technológií obnoviteľných zdrojov energie, najmä decentralizovaných prístupov, ako aj energetickej efektívnosti, a podpora udržateľných rozvojových stratégií nízkych emisií;
- c) podpora energetickej bezpečnosti pre partnerské krajiny a miestne spoločenstvá, napríklad prostredníctvom diverzifikácie zdrojov a trás pri zohľadnení problémov s cenovými výkyvmi, potenciálu na znížovanie emisií, zlepšenie trhov a posilnenie prepojení a obchodu v oblasti energetiky, a predovšetkým elektrickej energie.

III. Ľudský rozvoj vrátane dôstojnej práce, sociálnej spravodlivosti a kultúry

- a) Zdravie
- i) Zlepšenie zdravia a osobného blaha ľudí v rozvojových krajinách prostredníctvom podpory inkluzívneho a všeobecného prístupu a rovnosti pri poskytovaní kvalitných základných zariadení, tovarov a služieb verejného zdravotníctva so súvislou starostlivosťou od prevencie až po starostlivosť po skočení liečby a s osobitným dôrazom na potreby osôb patriacich k znevýhodneným a zraniteľným skupinám;
 - ii) podpora a formulovanie politického programu celosvetových iniciatív s priamym významným prínosom pre partnerské krajiny, pri ktorom sa bude zohľadňovať orientácia na výsledky, účinnosť pomoci a vplyv na systémy zdravotnej starostlivosti vrátane podpory partnerských krajín pri lepšom zapojení do týchto iniciatív;
 - iii) podpora konkrétnych iniciatív, predovšetkým na regionálnej a globálnej úrovni, ktorými sa posilňujú systémy zdravotnej starostlivosti a krajinám sa napomáha pri vývoji a realizácii vhodných a udržateľných národných politík v oblasti zdravia založených na dôkazoch, a v prioritných oblastiach, ako sú zdravie dieťaťa a matky vrátane imunizácie a reakcie na celosvetové zdravotné hrozby (ako sú HIV/AIDS, tuberkulóza a malária a ďalšie ochorenia spojené s chudobou a zanedbávané ochorenia);
 - iv) podpora plného a účinného vykonávania Pekinskej akčnej platformy a Akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a výsledkov ich konferencií o preskúmaní a v tomto kontexte podpora sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv;
 - v) propagácia, poskytovanie a rozširovanie základných služieb a psychologickej podpory obetiam násilia, predovšetkým ženám a deťom.
- b) Vzdelávanie, poznatky a zručnosti
- i) podpora dosahovania medzinárodne schválených cieľov v oblasti vzdelávania prostredníctvom celosvetových iniciatív a partnerstiev, s osobitným dôrazom na podporu znalostí, zručností a hodnôt pre udržateľný a inkluzívny rozvoj;
 - ii) podpora výmeny skúseností, osvedčených postupov a inovácie na základe vyváženého prístupu k rozvoju vzdelávacích systémov;
 - iii) prehlbenie rovnosti v prístupe k vzdelávaniu a zvýšenie jeho kvality, predovšetkým pokiaľ ide o osoby patriace k zraniteľným skupinám, migrantov, ženy a dievčatá, osoby patriace k náboženským menšinám, osoby so zdravotným postihnutím, ľudí žijúcich v nestabilných situáciách a v krajinách, ktoré sú najviac vzdialené dosiahnutiu globálnych cieľov, a zlepšenie, pokiaľ ide o úspešné ukončenie primárneho vzdelávania a prechod na nižšie stupne sekundárneho vzdelávania.
- c) Rodová rovnosť, posilnenie postavenia žien a ochrana práv žien a dievčat
- i) podpora programov na úrovni krajiny, na regionálnej a miestnej úrovni, ktorými sa presadzuje posilnenie hospodárskeho a sociálneho postavenia, vodcovstva a rovnocennej politickej účasti žien a dievčat;
 - ii) podpora národných, regionálnych a celosvetových iniciatív na presadzovanie integrácie rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien a dievčat do politík, plánov a rozpočtov vrátane medzinárodných, regionálnych a národných rozvojových rámcov a do programu pre účinnosť pomoci; napomáhanie odstraňovaniu praktík výberu pohlavia dieťaťa;
 - iii) riešenie sexuálneho násilia a násilia na rodovom základe a podpora jeho obetí.
- d) Deti a mladí ľudia
- i) boj proti obchodovaniu s deťmi a všetkým formám násilia na deťoch a ich zneužívania, boj proti všetkým formám detskej práce, boj proti detským sobášom a podpora politík, ktoré zohľadňujú osobitnú zraniteľnosť a potenciál detí a mladých ľudí, ochrana ich práv vrátane registrácie pri narodení, a záujmov, vzdelávania, zdravia a živobytia, počínajúc ich účasťou a posilnením postavenia;
 - ii) zvýšenie pozornosti a kapacít rozvojových krajín na rozvoj politík v prospech detí a mladých ľudí a podpora úlohy detí a mladých ľudí ako aktérov rozvoja;
 - iii) podpora vypracovania konkrétnych stratégií a intervencií na riešenie špecifických problémov a výziev ovplyvňujúcich deti a mladých ľudí, najmä v oblasti zdravia, vzdelávania a zamestnania, pričom vo všetkých príslušných opatreniach sa zohľadnia ich najlepšie záujmy.

- e) Nediskriminácia
- i) podpora miestnych, regionálnych, národných a celosvetových iniciatív na podporu nediskriminácie na základe pohlavia, rodovej identity, rasového alebo etnického pôvodu, kasty, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, choroby, veku a sexuálnej orientácie prostredníctvom vypracovania politík, plánov a rozpočtov, ako aj výmeny osvedčených postupov a odborných poznatkov;
 - ii) zaistenie širšieho dialógu o otázke nediskriminácie a o ochrane obhajcov ľudských práv.
- f) Zamestnanosť, zručnosti, sociálna ochrana a sociálne začlenenie
- i) podpora vysokej úrovne produktívnej a dôstojnej zamestnanosti, a to najmä podporou vhodných politík a stratégií vzdelávania a zamestnanosti, odbornej prípravy na zabezpečenie zamestnatel'nosti podľa potrieb a vyhládok miestneho pracovného trhu, pracovných podmienok vrátane neformálneho hospodárstva, podpora dôstojnej práce na základe základných pracovných noriem MOP vrátane boja proti detskej práci a sociálneho dialógu, ako aj uľahčenia pracovnej mobility pri dodržiavaní a presadzovaní práv migrantov;
 - ii) posilnenie sociálnej súdržnosti, najmä s ohľadom na zriaďovanie a posilňovanie udržateľných systémov sociálnej ochrany vrátane systémov sociálneho poistenia pre tých, ktorí žijú v chudobe, presadzovanie fiškálnych reforiem, posilnenie kapacity daňových systémov a boja proti daňovým podvodom a únikom, čo prispieva k prehlbovaniu rovnosti a rozdeľovaniu bohatstva;
 - iii) posilnenie sociálneho začlenenia a rodovej rovnosti a spolupráce v oblasti rovnakého prístupu k základným službám, zamestnanosti pre všetkých, posilnenia a dodržiavania práv osobitných skupín, najmä migrantov, detí a mladých ľudí, osôb so zdravotným postihnutím, žien, pôvodného obyvateľstva a osôb patriacich k menšinám s cieľom zabezpečiť, aby sa tieto skupiny mohli zúčastňovať a zúčastňovali sa na vytváraní blahobytu a využívaní jeho výhod a kultúrnej rozmanitosti.
- g) Rast, pracovné miesta a zapojenie súkromného sektora:
- i) podpora opatrení zameraných na vytváranie väčšieho počtu lepších pracovných miest rozvojom konkurencieschopnosti a odolnosti miestnych mikropodnikov a malých a stredných podnikov a ich integrácie do miestneho, regionálneho a globálneho hospodárstva, pomoc rozvojovým krajinám pri integrácii do regionálnych a multilaterálnych obchodných systémov;
 - ii) rozvoj miestnych remesiel, ktoré pomáhajú zachovať miestne kultúrne dedičstvo;
 - iii) rozvoj sociálne a ekologicky zodpovedného miestneho súkromného sektora a zlepšovanie podnikateľského prostredia;
 - iv) podpora účinných hospodárskych politík, ktoré podporujú rozvoj miestneho hospodárstva a miestnych priemyselných odvetví smerom k ekologickému a inkluzívnemu hospodárstvu, efektívnemu využívaniu zdrojov a udržateľnej spotrebe a výrobným postupom;
 - v) presadzovanie využívania elektronickej komunikácie ako nástroja na podporu rastu v chudobných oblastiach vo všetkých sektoroch s cieľom prekonať digitálny rozdiel medzi rozvojovými a priemyselnými krajinami a vo vnútri rozvojových krajín, dosiahnuť primeraný politický a regulačný rámec v tejto oblasti a podporiť rozvoj potrebnej infraštruktúry a využitie služieb a aplikácií založených na informačných a komunikačných technológiách;
 - vi) podpora finančného začlenenia uľahčením prístupu a efektívneho využívania finančných služieb, ako sú napríklad mikroúvery a úspory, mikropoistenie a prevod platieb, zo strany mikropodnikov a malých a stredných podnikov a domácností, a to najmä pre znevýhodnené a zraniteľné skupiny.
- h) Kultúra
- i) podpora medzikultúrneho dialógu, kultúrnej rozmanitosti a rešpektovania rovnakej hodnoty všetkých kultúr;
 - ii) podpora medzinárodnej spolupráce s cieľom stimulovať príspevok kultúrnych odvetví k hospodárskemu rastu v rozvojových krajinách, aby sa v plnej miere využil potenciál kultúry v boji proti chudobe, a to aj riešením otázok, ako sú napríklad prístup na trh a práva duševného vlastníctva;
 - iii) presadzovanie rešpektovania sociálnych, kultúrnych a duchovných hodnôt pôvodného obyvateľstva a menšín v záujme posilnenia rovnosti a spravodlivosti v multietnických spoločnostiach v súlade so všeobecnými ľudskými právami, na ktoré má nárok každý vrátane pôvodného obyvateľstva a osôb patriacich k menšinám;
 - iv) podpora kultúry ako sľubného hospodárskeho sektora pre rozvoj a rast.

IV. Potravinová a výživová bezpečnosť a udržateľné poľnohospodárstvo

Spolupráca v tejto oblasti posilní spoluprácu, výmenu poznatkov a skúseností a kapacity partnerských krajín v oblasti štyroch pilierov potravinovej bezpečnosti s rodovo citlivým prístupom: dostupnosť potravín (výroba), prístup (vrátane pôdy, infraštruktúry pre dopravu potravín z oblastí s nadbytkom do oblastí s nedostatkom, trhov, vytvárania domácich potravinových zásob a bezpečnostných sietí), využívanie (výživové intervencie so zohľadnením sociálnych faktorov) a stabilita, pri súčasnom riešení problematiky spravodlivého obchodu, pričom sa za prioritu považuje päť rozmerov: malé poľnohospodárske podniky a chovatelia dobytka, spracovanie potravín s vytvorením pridanej hodnoty, správa, regionálna integrácia a asistenčné mechanizmy pre zraniteľné obyvateľstvo, prostredníctvom:

- a) podpory rozvoja udržateľných malých poľnohospodárskych podnikov a chovateľov dobytka prostredníctvom ekosystémového, nízkouhlíkového, bezpečného prístupu k technológiám (vrátane informačných a komunikačných technológií), odolného voči zmene klímy, prostredníctvom uznávania, podpory a posilňovania miestnych a autonómnych stratégií adaptácie na zmenu klímy a prostredníctvom poradenských a technických služieb, plánov rozvoja vidieka, opatrení pre produktívne a zodpovedné investície v súlade s medzinárodnými usmerneniami, udržateľného riadenia pôdy a prírodných zdrojov, ochranou majetkových práv obyvateľstva k pôde v jej rozličných formách a zabezpečením prístupu k pôde pre miestne obyvateľstvo, ochranou genetickej rozmanitosti v priaznivom hospodárskom prostredí;
- b) podpory environmentálne a sociálne zodpovednej tvorby politiky a riadenia príslušných odvetví, úlohy verejných a neverejných aktérov pri jeho regulácii a využívaní verejných statkov, jeho organizačných kapacít, profesionálnych organizácií a inštitúcií;
- c) posilnenia potravinovej a výživovej bezpečnosti prostredníctvom primeraných politík vrátane ochrany biodiverzity a ekosystémových služieb, politík adaptácie na zmenu klímy, informačných systémov, predchádzania krízam a riadenia kríz, ako aj výživových stratégií zameraných na zraniteľné obyvateľstvo, ktorými sa mobilizujú potrebné zdroje na umožnenie základných intervencií, ktorými by sa dalo predísť veľkej väčšine nedostatočnej výživy;
- d) posilnenia bezpečných a udržateľných postupov v celom potravinovom a krmivovom dodávateľskom reťazci.

V. Migrácia a azyl

Zámerom spolupráce v tejto oblasti je posilniť politický dialóg, spoluprácu, výmenu znalostí a skúseností a kapacít partnerských krajín, organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy s cieľom podporiť mobilitu ľudí ako pozitívny prvok ľudského rozvoja. Spolupráca v tejto oblasti založená na prístupe opierajúcom sa o práva a zahŕňajúcom všetky ľudské práva, či už občianske a politické alebo hospodárske, sociálne a kultúrne, sa bude zaoberať výzvami migračných tokov vrátane migrácie v smere juh – juh, situáciou zraniteľných migrantov, ako sú maloletí bez sprievodu, obeť obchodovania s ľuďmi, žiadatelia o azyl, migrujúce ženy, a podmienok detí, žien a rodín, ktoré zostali v krajine pôvodu, prostredníctvom:

- a) podpory riadenia migrácie na všetkých úrovniach s osobitným dôrazom na sociálne a hospodárske následky migrácie a uznanie kľúčovej úlohy organizácií občianskej spoločnosti vrátane diaspór a miestnych orgánov verejnej správy pri riešení migrácie ako základnej zložky rozvojovej stratégie;
- b) zabezpečenia lepšieho riadenia migračných tokov vo všetkých ich rozmeroch, a to aj prostredníctvom posilnenia kapacít vlád a iných relevantných zainteresovaných strán v partnerských krajinách v oblastiach, ako sú: legálna migrácia a mobilita; predchádzanie neregulárnej migrácii, pašovaniu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi; uľahčovanie udržateľného návratu neregulárnych migrantov a podpora dobrovoľného návratu a reintegrácie; kapacity na integrované riadenie hraníc; a medzinárodná ochrana a azyl;
- c) maximalizácie rozvojového vplyvu zvýšenej regionálnej a celosvetovej mobility ľudí, a najmä dobre riadenej migrácie pracovníkov, zlepšenie integrácie migrantov v cieľových krajinách, podpora a ochrana práv migrantov a ich rodín prostredníctvom podpory formulovania a vykonávania vhodných regionálnych a národných migračných a azylových politík, prostredníctvom integrácie rozmeru migrácie do iných regionálnych a národných politík a prostredníctvom podpory účasti organizácií migrantov a miestnych orgánov verejnej správy na tvorbe politík a na monitorovaní procesov vykonávania politík;
- d) zlepšením všeobecného chápania vzťahu medzi migráciou a rozvojom, ako aj spoločenských a hospodárskych dôsledkov politík vlád v oblasti migrácie, azylu alebo v iných oblastiach;
- e) posilnením kapacít na poskytovanie azylu a prijímanie v partnerských krajinách.

Spolupráca v tejto oblasti sa bude riadiť v súlade s Fondom pre azyl, migráciu a integráciu a Fondom pre vnútornú bezpečnosť pri plnom rešpektovaní zásady politickej súdržnosti v záujme rozvoja.

B. PROGRAM „ORGANIZÁCIE OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI A MIESTNE ORGÁNY VEREJNEJ SPRÁVY“

V súlade so závermi Komisie o iniciatíve pre štruktúrovaný dialóg a podporou ľudských práv, demokracie a dobrej správy vecí verejných zo strany Únie je cieľom tohto programu posilniť organizácie občianskej spoločnosti a miestne orgány verejnej správy v partnerských krajinách a – ak sa tak ustanovuje v tomto nariadení – aj v Únii, kandidátskych krajinách a potenciálnych kandidátskych krajinách. Jeho cieľom je podporiť prostredie umožňujúce účasť občanov a činnosť občianskej spoločnosti a spoluprácu, výmenu poznatkov a skúseností a kapacity organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy v partnerských krajinách v záujme dosiahnutia medzinárodne dohodnutých rozvojových cieľov.

Na účely tohto nariadenia „organizácie občianskej spoločnosti“ sú neštátni neziskoví aktéri pôsobiaci na nezávislom a zodpovednom základe, ktoré zahŕňajú: mimovládne organizácie, organizácie zastupujúce pôvodné obyvateľstvo, organizácie zastupujúce národnostné a/alebo etnické menšiny, organizácie diaspór, organizácie migrantov v partnerských krajinách, miestne obchodné združenia a občianske skupiny, družstvá, združenia zamestnávateľov a odborové zväzy (sociálni partneri), organizácie zastupujúce hospodárske a sociálne záujmy, organizácie zamerané na boj proti korupcii a podvodom a podporu dobrej správy vecí verejných, organizácie na ochranu občianskych práv a organizácie boja proti diskriminácii, miestne organizácie (vrátane sietí) činné v oblasti decentralizovanej regionálnej spolupráce a integrácie, spotrebiteľské organizácie, organizácie žien a mládeže, environmentálne, vzdelávacie, kultúrne, výskumné a vedecké organizácie, univerzity, cirkvi a náboženské združenia a spoločenstvá, médiá a všetky mimovládne združenia a nezávislé nadácie vrátane nezávislých politických nadácií, ktoré sú schopné prispieť k dosiahnutiu cieľov tohto nariadenia.

Na účely tohto nariadenia „miestne orgány“ zahŕňajú veľké množstvo nižších úrovní a foriem vlády, ako je celoštátna úroveň, napr. obce, komunity, okresy, grófstva, provincie, regióny atď.

Tento program prispieva k:

- a) budovaniu inkluzívnej a silnej spoločnosti v partnerských krajinách prostredníctvom posilnených organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy, ako aj základných služieb poskytovaných obyvateľstvu v núdzi;
- b) zvyšovaniu úrovne povedomia v Európe o rozvojových otázkach a k mobilizácii aktívnej verejnej podpory v Únii, kandidátskych krajinách a potenciálnych kandidátskych krajinách pre znižovanie chudoby a stratégie udržateľného rozvoja v partnerských krajinách;
- c) zvyšovaniu kapacít sietí občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy v európskych a južných krajinách, platformi a združení s cieľom zabezpečiť dôležitý a pokračujúci politický dialóg v oblasti rozvoja a podporiť demokratickú správu.

Možné činnosti, ktoré sa majú podporiť z tohto programu:

- a) intervencie v partnerských krajinách, ktorými sa podpora zraniteľné a marginalizované skupiny, a to poskytovaním základných služieb prostredníctvom organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy;
- b) rozvoj kapacít cieľených aktérov popri podpore poskytovanej v rámci národného programu, opatrenia zamerané na:
 - i) rozvoj prostredia umožňujúceho účasť občanov a činnosť občianskej spoločnosti a kapacity organizácií občianskej spoločnosti účinne sa zúčastňovať na formulovaní politík a monitorovaní procesov vykonávania politík;
 - ii) uľahčovanie lepšieho dialógu a lepšej interakcie medzi organizáciami občianskej spoločnosti, miestnymi orgánmi verejnej správy, štátom a ďalšími rozvojovými aktérmi v kontexte rozvoja;
 - iii) posilňovanie kapacít miestnych orgánov verejnej správy účinne sa zúčastňovať na rozvojovom procese pri súčasnom uznávaní ich osobitnej úlohy a špecifik;
- c) zvyšovanie povedomia verejnosti o otázkach rozvoja, posilnenie postavenia ľudí, aby sa stali aktívnymi a zodpovednými občanmi, a podpora formálneho a informálneho vzdelávania v Únii, v kandidátskych krajinách a potenciálnych kandidátskych krajinách v záujme rozvoja, aby si rozvojová politika našla pevné miesto v spoločnosti, aby sa mobilizovala väčšia podpora verejnosti pre opatrenia proti chudobe a pre spravodlivejšie vzťahy medzi rozvinutými a rozvojovými krajinami, aby sa zvýšilo povedomie o otázkach a problémoch rozvojových krajín a ich obyvateľov a aby sa podporilo právo na proces rozvoja, v rámci ktorého možno v plnej miere uplatňovať všetky ľudské práva a základné slobody, a sociálny rozmer globalizácie;
- d) koordinácia, rozvoj kapacít a inštitucionálne posilňovanie sietí občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy v rámci ich organizácií a medzi rôznymi typmi zainteresovaných strán aktívnych vo verejnej diskusii o rozvoji, ako aj koordinácia, rozvoj kapacít a inštitucionálne posilňovanie sietí organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov verejnej správy, ako aj zastrešujúcich organizácií v južných krajinách.

PRÍLOHA III

OBLASTI SPOLUPRÁCE V RÁMCI CELOAFRICKÉHO PROGRAMU

Celoafrickým programom sa podporujú ciele a všeobecné zásady strategického partnerstva medzi Afrikou a Úniou. Podporuje sa ním zásada partnerstva zameraného na ľudí a zásada „chápania Afriky ako jedného celku“, ako aj súdržnosť medzi regionálnou a kontinentálnou úrovňou. Program sa zameriava na činnosti medziregionálnej, kontinentálnej alebo celosvetovej povahy v Afrike a s Afrikou a podporujú sa ním spoločné iniciatívy Afriky a EÚ na celosvetovej úrovni. V rámci programu sa konkrétne poskytuje podpora v týchto oblastiach partnerstva:

- a) mier a bezpečnosť;
 - b) demokratická správa vecí verejných a ľudské práva;
 - c) obchod, regionálna integrácia a infraštruktúra (vrátane surovín);
 - d) miléniové rozvojové ciele a medzinárodne dohodnuté nové rozvojové ciele na obdobie po roku 2015;
 - e) energia;
 - f) zmena klímy a životné prostredie;
 - g) migrácia, mobilita a zamestnanosť;
 - h) veda, informačná spoločnosť a vesmír;
 - i) prierezové otázky.
-

PRÍLOHA IV

ORIENTAČNÉ PRIDELENIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV NA OBDOBIE 2014 – 2020

	(sumy v miliónoch EUR)
Spolu	19 662
(1) Geografické programy	11 809 ⁽¹⁾
a) Podľa geografickej oblasti	
i) Latinská Amerika	2 500
ii) Južná Ázia	3 813
iii) Severná a juhovýchodná Ázia	2 870
iv) Stredná Ázia	1 072
v) Blízky východ	545
vi) ostatné krajiny	251
b) Podľa oblastí spolupráce	
i) Ľudské práva, demokracia a dobrá správa vecí verejných	najmenej 15 %
ii) Inkluzívny a udržateľný rast pre ľudský rozvoj	najmenej 45 %
(2) Tematické programy	7 008
a) Celosvetové verejné statky a problémy	5 101
i) Životné prostredie a zmena klímy ⁽²⁾	27 %
ii) Energia z udržateľných zdrojov	12 %
iii) Ľudský rozvoj vrátane dôstojnej práce, sociálnej spravodlivosti a kultúry	25 %
z toho:	
— Zdravie	najmenej 40 %
— Vzdelávanie, poznatky a zručnosti	najmenej 17,5 %
— Rodová rovnosť, posilnenie postavenia žien a ochrana práv žien a dievčat; deti a mladí ľudia, nediskriminácia; zamestnanosť, zručnosti, sociálna ochrana a sociálne začlenenie; rast, pracovné miesta a zapojenie súkromného sektora, kultúra	najmenej 27,5 %
iv) Potravinová a výživová bezpečnosť a udržateľné poľnohospodárstvo	29 %
v) Migrácia a azyl	7 %
Minimálne 50 % finančných prostriedkov pred použitím markerov vychádzajúcich z metodológie OECD (Rio-markery) bude slúžiť na opatrenia v oblasti klímy a ciele súvisiace so životným prostredím.	
b) Organizácie občianskej spoločnosti a miestne orgány verejnej správy	1 907
(3) Celoafriický program	845

⁽¹⁾ Z toho 758 miliónov EUR nepridelených finančných prostriedkov.

⁽²⁾ Finančné prostriedky sa v zásade rovnomerne rozdeľujú medzi oblasť životného prostredia a zmeny klímy.

Vyhlasenie Európskej komisie k strategickému dialógu s Európskym parlamentom ⁽¹⁾

Na základe článku 14 Zmluvy o Európskej únii Európska komisia bude viesť strategický dialóg s Európskym parlamentom pred plánovaním programov v rámci nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania rozvojovej spolupráce na obdobie rokov 2014 – 2020, a v prípade potreby po počiatočných konzultáciách s príslušnými príjemcami. Európska komisia predloží Európskemu parlamentu príslušné dostupné dokumenty týkajúce sa tvorby programov, v ktorých budú uvedené orientačné sumy pridelených rozpočtových prostriedkov na krajinu/región, a v rámci krajiny/regiónu priority, možné výsledky a orientačné sumy rozpočtových prostriedkov pridelených na jednotlivé priority v rámci geografických programov, ako aj výber foriem pomoci (*). Európska Komisia predloží Európskemu parlamentu príslušné dostupné dokumenty týkajúce sa tvorby programov, v ktorých budú uvedené tematické priority, možné výsledky, výber foriem pomoci (*) a sumy rozpočtových prostriedkov pridelených na priority stanovené v tematických programoch. Európska Komisia zohľadní stanovisko Európskeho parlamentu k tejto veci.

Európska Komisia bude viesť strategický dialóg s Európskym parlamentom pri príprave priebežného hodnotenia a pred každou podstatnou revíziou programových dokumentov počas obdobia platnosti tohto nariadenia.

Európska komisia na požiadanie Európskeho parlamentu vysvetlí, ako v programových dokumentoch zohľadnila jeho pripomienky a aké ďalšie následné kroky uskutočnila na základe strategického dialógu.

⁽¹⁾ Európska komisia bude zastúpená na úrovni zodpovedného komisára.

(*) Podľa potreby.

Vyhlasenie Európskeho parlamentu, Rady Európskej únie a Európskej komisie k článku 5 ods. 2 písm. b) bodu ii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj pre rozvojovú spoluprácu na obdobie rokov 2014 – 2020

Pokiaľ ide o uplatňovanie článku 5 ods. 2 písm. b) bodu ii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj pre rozvojovú spoluprácu na obdobie rokov 2014 – 2020, v čase nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia sa za partnerské krajiny oprávnené na bilaterálnu spoluprácu ako výnimočné prípady, a to aj vzhľadom na postupné ukončovanie poskytovania grantov v rámci rozvojovej pomoci, považovali tieto krajiny: Kuba, Kolumbia, Ekvádor, Peru a Južná Afrika.

Vyhlásenie Európskej komisie k článku 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj pre rozvojovú spoluprácu na obdobie rokov 2014 – 2020

Európska komisia požiada Európsky parlament o názor pred zmenou uplatňovania článku 5 ods. 2 písm. b) bodu ii) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj pre rozvojovú spoluprácu na obdobie rokov 2014 – 2020.

Vyhlásenie Európskej komisie k pridelovaniu rozpočtových prostriedkov na základné služby

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj pre rozvojovú spoluprácu na obdobie rokov 2014 – 2020, by Únii malo umožniť, aby prispievala k napĺňaniu spoločného záväzku Únie poskytovať nepretržitú podporu ľudskému rozvoju v záujme zlepšenia životných podmienok ľudí v súlade s miléniovými rozvojovými cieľmi. Najmenej 20 % pomoci pridelenej podľa tohto nariadenia bude vyčlenených na základné sociálne služby so zameraním na zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie, ako aj na stredoškolské vzdelávanie, pričom sa uznáva, že musí byť zachovaný určitý stupeň flexibility, napríklad v prípadoch, keď ide o výnimočnú pomoc. Údaje týkajúce sa tohto vyhlásenia sa zahrnú do výročnej správy uvedenej v článku 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 236/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá a postupy pre vykonávanie nástrojov Únie na financovanie vonkajšej činnosti.

Vyhlasenie Európskeho parlamentu k pozastaveniu pomoci poskytovanej v rámci finančných nástrojov

Európsky parlament poznamenáva, že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 233/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania rozvojovej spolupráce na obdobie 2014 – 2020, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 232/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj európskeho susedstva, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 234/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj partnerstva pre spoluprácu s tretími krajinami, a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 231/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA II), neobsahujú žiadny výslovný odkaz na možnosť pozastavenia pomoci v prípadoch, keď krajina, ktorá je príjemcom pomoci, nedodržiava základné zásady vymedzené v príslušnom nástroji, a to najmä zásady demokracie, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv.

Európsky parlament sa domnieva, že akékoľvek pozastavenie pomoci v rámci týchto nástrojov by zmenilo celkový finančný mechanizmus dohodnutý podľa riadneho legislatívneho postupu. Preto ak sa má takéto rozhodnutie prijať, Európsky parlament je ako spoluzákonomodarca a zložka rozpočtového orgánu oprávnený vykonávať svoje právomoci v plnej miere.
